

Kertészet és Szőlészet

Alapítva: 1952

www.magyarmezogazdasag.hu

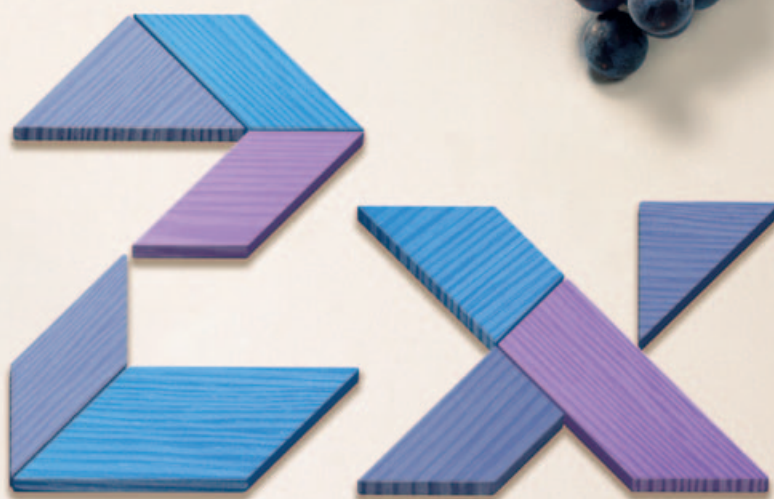
16

2020. április 15.
69. évfolyam

Ára: 560 Ft | Előfizetőknek: 440 Ft

Sercadis®

Kétszer virágzás végéig és egyszer
sem lesz gondja a lisztharmattal.

BASF
We create chemistry

DEFENSO
MEGELŐZÉS ÉS VÉDELEM

A **defenso.hu**-n pontos tájékoztatást kaphat
a permetezések időpontjával kapcsolatban.

www.agro.basf.hu

BASF Mezőgazdasági megoldások

A növényvédő szereket biztonságosan kell használni.
Használat előtt mindig olvassa el a címkét és a használati útmutatót.
II. forgalmazási kategóriás termék.

HAZAI HÍREK

Gazdasági csomag az agráriumnak is

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a tagjaitól érkezett jelzések alapján az elmúlt hetekben az Agrárminisztériummal egyeztetve kidolgozta azon javaslatokat, amelyek a járvány hatásainak csökkentése érdekében szükségesek.

Palkovics László innovációs és technológiai miniszter április 7-én jelentette be a kormány legújabb gazdasági csomagját, amelyben az agrárgazdasági kamara javaslatai is jelentős súllyal szerepelnek. A gazdasági csomag számos területen érinti a mezőgazdaságban, élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozásokat.

A nemzeti élelmiszeripari gazdasági válságkezelő program keretein belül a válsággal leginkább érintett területek (pl. bor, sör, pálinka, dísznövény, hal, szezonális zöldség-gyümölcs) támogatási forrást kapnak, és kedvezőbbé válik az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel.

A beruházási programok keretein belül mezőgazdasági stratégiai, mezőgazdasági mikro- és kisvállalati, valamint élelmiszeripari stratégiai beruházási programok indulnak.

Szerepel továbbá az intézkedések között kutatás-fejlesztési és innovációs projektek támogatása a modern adatalapú technológiák és eljárások bevezetése és alkalmazása céljából; digitális agrár-rezsicsökkentési program, amivel méréselkelhetőek a gazdák kiadásai 2021-től; továbbá munkahelyvédelmi bértámogatás, valamint a munkaidőkeret maximális időtartamának meghosszabbítása.

Az adókönyvitések sorában kiterjesztésre kerül a munkáltatói és munkavállalói tehercsökkentés a díszkertész ágazat egy részére, a bortermelőkre, a pálinkaelőállítókra és a kisüzemi söröződékre június 30-ig, valamint 2 százalékponttal csökken a szociális hozzájárulási adó július 1-jétől. Elhalasztják az éves beszámoló és adóbevallások határidejét szeptember 30-ra, felgyorsítják az áfavisszaigényléseket (normál adózóknak 75 napról 30-ra, megbízható adózóknak 30-ról 20 napra).

A hazai termékeknek a hazai közéletben és a boltokban való nagyobb arányú megjelenését támogató a szabályozási környezet módosítása, a konyhák közösségi beszerzéseinek ösztönzése, optimalizálása várható, központosított beszerzéssel rövid ellátási láncban a hazai élelmiszeripari szereplők megerősítése érdekében. Egységes védjegyrendszer is lesz, és 2021-től várható az élelmiszer-nyomonkövetési rendszer bevezetése.

A kistelepülések ellátásbiztonságának segítésére kialakítják, illetve megerősítik a szükséges logisztikai rendszert, munkahelymegtartó támogatásokat biztosítanak.

A kamarához számos észrevétel, javaslat érkezett már eddig is, azokra a tovbábbiakban is számíthatnak az erre a célra létrehozott forródrótos telefonszámon (+36-1-803-6233), illetve a megyei agrárkoordinációs munkacsoportokon keresztül.

(NAK)

JOGSZABÁLYFIGYELŐ

A Magyar Államkincstár közleménye

• 21/2020. (IV. 6.) számú Kincstár Közlemény a 2020. évi egységes kérelem benyújtásáról.

A Magyar Közlönyben megjelent jogszabályok

• 9/2020. (IV. 3.) AM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott egyes támogatások 2020. évi igénybevételevel kapcsolatos egységes eljárási szabályokról (MK 2020/63.).

• 10/2020. (IV. 3.) AM rendelet az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások

igénybevételevel kapcsolatos eljárási szabályokról szóló miniszteri rendelet módosításáról (MK 2020/63.).

• 11/2020. (IV. 3.) AM rendelet a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózatról szóló 11/2016. (IV. 21.) MvM rendelet módosításáról (MK 2020/63.).

• 12/2020. (IV. 3.) AM rendelet a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2020–2022 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevétele szabályairól szóló 57/2019. (XII. 14.) AM rendelet módosításáról (MK 2020/63.).

Idénymunka-kereső

Munkaszüret néven indított mezőgazdasági álláslehetőségeket kínáló internetes oldalt az Agrárminisztérium (www.munkaszuret.hu). Az online felülettel a tárca arra hívja föl a figyelmet, hogy a magyar agráriumban a koronavírus-járvány ellenére is van munkalehetőség. Az agrárminisztérium közleményében *Nagy István* kiemelte, hogy a mostani nehéz időszakban a megélhetésüket a vendéglátásban, a turizmusban vagy éppen a szolgáltató szektorban sajnálatos módon elvesztő embereknek, illetve a nappali tanítás nélkül maradt felsőoktatási hallgatóknak a hazai mezőgazdaság bősége sen tud munkát adni.

A miniszter emlékeztetett arra, hogy az élelmiszeripari vállalkozások és a ter-

melő gazdaságok a járvány okozta rendkívüli helyzet miatt munkaerőhiánnyal küzdenek, ennek enyhítéseként és egyik megoldásként hozták létre azt az online platformot, ahol az élelmiszer-alapanyagot termelők találkozhatnak a lehetséges munkavállalóikkal.

A zöldség-gyümölcs ágazatban a termelés mintegy kétharmadát a szezonálisan foglalkoztatottak végzik. Az egyes munkafázisok azonban nagyon szűk és szoros biológiai határidőkhöz kötöttek, egy munkafolyamat elmaradása a teljes növényállomány megsemmisüléséhez vagy komoly mennyiségi és minőségi veszteséghez vezet – hívta föl a figyelmet a tárcavezető.

(magyarmezogazdasag.hu)

Egységes kérelem

A gazdálkodók május 15-ig igényelhetnek támogatást az egységes kérelem beadófelületén, az erről szóló rendeletek is megjelentek már a Magyar Közlönyben. A korábbi években megszokott és megismert eljárásokat kell követni. 43 közvetlen támogatási és vidékfejlesztési jogcímen lehet támogatást igényelni, illetve azokkal kapcsolatban adatszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, valamint a Magyar Államkincstár is felkészült a kérelmek befogadására, ezért nem tervezik a kérelmezési határidő meghosszabbítását. A Magyar Államkincstár honlapján külön felhívta a figyelmet arra,

hogy a beadáshoz ügyfélazonosító szükséges. A kérelem beadásában közreműködő falugazdászokat és szaktanácsadókat előzetes telefonos vagy e-mail-es egyeztetés után lehet csak fölkeresni.

A közvetlen támogatások igénylését, valamint az agrárkár-enyhítési rendszert illetően csak technikai korrekciókra, pontosításokra került sor.

A karácsonyfa-termesztés viszont kikerült a közvetlen támogatásra jogosult hasznosítások közül, a jövőben nemzeti költségvetésből lesz támogatható.

Az idei egységes kérelmek beadása során is alkalmazzák az előzetes ellenőrzést.

(magyarmezogazdasag.hu)

Nyilvántartott díszkertészek

Csatlakozva a Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezete és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara közös, a dísznövénykertészek megmentésére irányuló kezdeményezéséhez, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) is szolidaritásáról biztosítja az ágazat szereplőit, és arra kéri mindazokat, akik dísznövény vásárlását tervezik, hogy részesítsék előnyben a hazai dísznövény-szaporítóanyag-termesztők és -forgalmazók termékeit.

A Nébih honlapján megtalálható azon magyar székhelyű dísznövény-szaporítóanyag-termesztők (DT) és -nagykereskedők (DN) neve és címe, akik a Nébih köz-

hiteles nyilvántartásában szerepelnek. A nyilvántartásba vett vállalkozások a Nébih és a növénytermesztési hatáskörben eljáró kormányhivatalok rendszeres ellenőrzése alatt állnak, termékeik garantáltan megfelelő minőségűek, forgalmazói tevékenységük jogszerű, és a vásárolt termékekhez szaporítóanyag-kísérő okmányt tudnak adni.

A hazai díszkertészeket a Magyarországon termesztett virágok vásárlásával lehet most a leginkább támogatni, érdemes tehát figyelni arra, hogy vásárláskor lehetőleg ne a külföldi eredetű árukat emeljük le az áruházak polcairól.

(Nébih)

RÖVIDEN

ÁTMENETI KÖNNYÍTÉS

A veszélyhelyzet miatti hátrányos következmények enyhítése érdekében átmeneti könnyítést kaphatnak az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból megvalósuló beruházások végrehajtói.

Egyebek között három hónappal automatikusan meghosszabbítják a támogatott projektek megvalósításának határidejét, ezzel együtt a záró elszámolás benyújtásának határidejét, illetve a projekt mérföldköveinek határidejét. A támogatási szerződés megkötéséhez szükséges feltételek teljesítésére nyitva álló időszakot a jogszabály által lehetséges leghosszabb határidőben állapítja meg az irányítóhatóság. Lehetőség van a támogatási szerződés módosítására, illetve a projektek megvalósítása során az eljárások könnyítésére. A kedvezményezetteknek joguk van hozzá, hogy az átmeneti hosszabbítási vagy könnyítési lehetőségekkel ne éljenek.

FERTŐZÖTT VETŐBURGONYA

Fertőzött vetőburgonya érkezett Hollandiából két somogyi céghez, de sikerült megakadályozni a baktérium továbbterjedését. A Nébih tájékoztatása szerint összesen több mint 50 tonna burgonyát kellett megsemmisíteni. A holland hatóságokkal is fölvetették a kapcsolatot, hogy megtalálják a fertőzés eredetét. A megyei kormányhivatalok rendszeresen vizsgálják a burgonya-termőterületeket, a forgalmazó- és tárolóhelyeket, valamint a felszíni vizeket, a vizsgálatok számát az idén 30 százalékkal emelték.

BÓCSAI TELEPHELY

Több mint hétszázmillió forintból csarnokkal és raktárral, energetikai fejlesztéssel és eszközbeszerzéssel bővítette kapacitását bócsai telephelyén a Weinhaus Borászati Kft. *Szabó Ferenc*, a cég ügyvezetője elmondta: a mintegy 706 millió forint összköltségű beruházást a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programban nyert 271 millió forint támogatásból, 279 millió forint hitelből és 156 millió forint önerőből valósították meg.

Egy e-mail is elég

A járványügyi helyzetben megváltozik a növényvédelmi dokumentáció szokásos rendje. Amennyiben a gazdálkodó és a növényvédelmi szakirányító még nem kötötte meg egymással az idei vegetációs időszakra vonatkozó növényvédelmi szerződést, a hatóságok elfogadják és hitelesnek tekintik az egyértelmű szándékot igazoló elektronikus levelezést is. Fontos, hogy a felek a hagyományos szerződés jogszabályban előírt tartalmi elemeit szerepeltessék az elektronikus levelezésükben is.

A hatályos rendelkezések szerint a szakirányítónak a növényvédelmi szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötését az előírásoknak megfelelő adattarta-

lommal elektronikus úton is be kell jelentenie a Nébih által működtetett internetes felületen. A feltöltésre 15 napos türelmi időt határoz meg a jogszabály, de jelen helyzetben a hatóság elfogadja az utólagos feltöltést is.

Nem fogadható azonban el a növényorvosi vény utólagos kiállítása! Ennek oka, hogy a vény nem elsősorban a vásárlási jog átruházását jelenti, hanem olyan felelősséget keletkeztet, amit – az ehhez szükséges felsőfokú növényvédelmi ismeretek hiánya miatt – nem lehet a gazdálkodókon számon kérni.

Már minden növényorvos és növényvédőszer-forgalmazó számára elérhető az elektronikus növényorvosi vény, használatra gyors és nem igényel személyes

kontaktust, ajánlott ezt igénybe venni. Ugyanakkor a rendkívüli helyzetre való tekintettel elfogadható a papíralapú vény szkennelt verziója is, hiszen a vény eredeti példányát – az esetleges későbbi ellenőrzések miatt – meg kell őrizni.

További könnyítést jelenthet, hogy a hatóság az ellenőrzései során elfogadja, ha nem a felírt készítményt, hanem azonos hatóanyagú, az adott kultúrában és károsítóra engedélyezett készítményt szolgál ki a forgalmazó. Ennek feltétele a vényt kiállító növényorvos hozzájárulása a vényen a helyettesítő készítmény kiadásához. A korábbi gyakorlat szerint legfeljebb három szert lehetett megnevezni helyettesítésre, ez most nevesítés nélkül korlátlan lett. (Nébih)

NÖVÉNYVÉDELMI ELŐREJELZÉS

Sok minden dől el ezekben a hetekben

Az éjszakai fagyos napok nem múltak el következmények nélkül. Már világosan látható, hogy a kajszi termésének 70-100 százaléka odaveszett, de más növények is szenvedtek kisebb-nagyobb fagykárt. Az alma és a körte „királyvirágai” sérültek, a meggy és a cseresznye esetében inkább termésritkító hatása van a fagynak. A száraz március után április első dekádja is adós a csapadékkal, ami egyelőre inkább a szántóföldi kultúrák fejlődésére van kihatással, de a csapadékhány a későbbiekben más növényeknél is éreztetni fogja hatását.

Az elfagyott kajszin és őszibarackon a fagykárak miatt most elsősorban a monília hajtáselhalás elleni kezelésekre kell összpontosítani, de egyúttal gondoskodjunk a fiatal levelek egészségi állapotának megőrzéséről is. Ugyanez vonatkozik az őszibarackra is, kiemelve, hogy ebben az esetben még nem tudni a fagykár nagyságát. Ha az időjárás tartósan tavaszi marad és eső sem fog esni, akkor elmúlik a tafrinás levélfodrosodás veszélye. Ahol már korábban megtörtént a fertőzés, a levelek fodrosodását eltüntetni nem tudjuk, később ezek a levelek le fognak száradni.

A szilva teljes virágzásban van. Ilyenkor rakja tojásait a virágokra a poloskaszagú szilvadarázs mindkét faja. Amennyiben a kihelyezett fehér színű ragacsos fogólapok csapdázzák a darazsakat, meg kell kezdeni a védekezést, termé-

szetesen csak szigorúan méhkímélő növényvédelmi technológiával. A védekezés során gondoskodjunk a virág- és hajtásfertőző monília elleni védelemről is.

A cseresznye és a meggy szerencsére kisebb károsodással megúsza a fagyos éjszakákat, ugyanis még csak most kezdett virágozni. A sikeres növényvédelem záloga ezeknél a növényeknél a virágzáskori többszöri kezelés a monília és hajtásfertőzés ellen. Hatékonyan ettől az időponttól kezdve már csak felszívódó és kontakt készítmények kombinációjával lehet védekezni. Csapadéktól függően a permetezést még szirmhullás után is meg kell ismételni.

Az alma és a körte virágzása is elkezdődött, fajtától függően. A varasodás aszkospóra-szóródása elhúzódó a csapadék hiánya miatt, de a növények lombozata már most képes fertőződni, és ha eső is hull majd, akkor a fertőzésveszély rohamosan erősödni fog. Az idő felmelegedésével együtt a lisztharmatfertőzés erősödése várható, főként ahol a tavalyi beteg vesszők még a fán vannak. Ezekről indul az egészséges idei hajtások fertőződése, aminek a párás és meleg idő kedvez. Jelentősen aktivizálódott a körte-levélfelhő, az imágók emelkedő egyedszáma mellett sok a tojás, sőt már L₁-L₂-es fejlettségű lárvák is vannak a virágokon és a levélkéken. Almafákön megkezdte a kolóniák kialakítását a vértetű. A vattaszerű pamacsok

Az idő felmelegedésével együtt a lisztharmatfertőzés erősödése várható

védelmében már nemcsak a fák gyökérnyakának környékén, hanem a metszési pontokon és a vesszőkön is fertőz a kártevő. Addig lehet hatásosan kezelni a fákat, amíg kicsi a lombzat, mert így férünk hozzá a fertőzött részekhez.

A fák és az aljnövényzet virágzása miatt csak méhkímélő növényvédelmi technológiával permetezhetünk.

Egyes szőlőfajták fakadása is megkezdődött. A szőlőben károsító levélatka és gubacsatka elleni védekezésnek itt az ideje. Kéntartalmú gomba-, illetve atkaölő készítményeket használunk.

Részletes növényvédelmi előrejelzésért látogassák a www.magyar-novenyorvos.hu honlapot.

Dr. Aponyi Lajos

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

Szamócaszezon a járvány idején

Néhány nehéz hét után áprilisban végre kissé megélénkült az olaszországi áruházláncok, de leginkább a piacok szamóca iránti kereslete – számolt be *Rosa Padula*, a dél-olasz Materában működő P&G Fruit in Policoro értékesítési igazgatója, aki saját maga is szamócatermesztő.

Az április eleji hideg időjárás lassította az érést, csökkent a betakarított termés mennyisége, emiatt az árak 30 százalékkal nőttek. Megfigyelésük szerint nagyobb az érdeklődés a helyi szamóca iránt, különösen a közép-olaszországi piacokon (Róma, Pescara, Firenze stb.). A termés minősége jó, a Brix-fok 8,5 körüli, és a termeshús kiváló textúrájú. A várakozások szerint az április a járvány és korlátozások ellenére is fontos hónap lesz a szamócaszezonról illetően. A húsvéti időszak és a jó időjárás egész Olaszországban jó hatással lesz a megrendelésekre további alakulására.

Rosa Padula arról is beszámolt, hogy a karfiol és a brokkoli iránti kereslet is növekszik, a korlátozott készlet miatt azonban az árak akár a kétszeresére is nőhetnek. Bízunk benne, hogy hamarosan jobb idők jönnek, és mint mondja, „mi továbbra is azt tesszük, amihez a legjobban értünk: műveljük a földet, és arra törekszünk, hogy az egész félszigeten elégedettek legyenek az ügyfeleink”.

(Forrás: *freshplaza.com*)

Egzotikus gomba húsvétra

A Banken Champignons Hollandia vezető gombapiaci szereplője. Sok nehéz hét áll mögöttük a koronavírus-járvány kitörése miatt. „Amikor az emberek élelmiszerkészleteket halmoztak föl, a gomba iránti kereslet is gyorsan megnőtt, volt olyan hét, amikor többet értékesítettünk, mint általában a karácsonyi időszakban” – mondja *Alex Vos* értékesítési igazgató. A kiskereskedelmi csomagolás azonban nagyobb erőfeszítéseket is igényel, miközben Európában csökkent a termelés és a munkaerőforrás. Sok kelet-európai vendégmunkás hazament. Értékesítésük 65 százalékát most a kiskereskedelmi forgalmazás teszi ki, azt egészíti ki az élelmiszer- és a feldolgozóipar számára történő szállítás. A kiskereskedelem eladásai eleinte robbanásszerűen megnöttek, tíz nap elteltével azonban csökkenni kezdett a kereslet. Mivel a termelés nem állhat le hirtelen, a készletek drámai módon megnövekedtek.

„Most nyugodtabb vizeken evezünk, a kiskereskedelmi értékesítés a válság kezdete előttihez képest magasabb, és élénkülnek az étkeztetési szolgáltatások is, ami az éttermek és vendéglátóhelyek kreatív megoldásainak köszönhető. Ez azt jelenti, hogy meglehetősen stabil az értékesítés, csupán a súlypont változott meg” – mondja Alex.

Szerinte a kiskereskedők többnyire a megszokott, állandó árucikkeket szeretnék, például fehér és barna csiperkét. Az egzotikus gomba eladása – amely általában az éttermekhez kerül – már kissé nehezebb, de igyekeznek kihozni a legjobbat a kedvezőtlen helyzetből. Elindították a Mushroom Drive-In kampányukat, azon keresztül szeretnék megismertetni az emberekkel a különleges gombafajtákat.

A húsvéti eladásokhoz az értékesítési menedzser jó reményeket fűzött. Jól eladhatók például a barbecue-csomagok, amelyekben grillezhető gombafajta-keverékeket állítottak össze. A képen látható steakcsomag szeletelt ördögcsékérlaskagombából készül, amihez oregánóágakat és kis csésze pestót is csomagolnak, de kínálnak kevésbé ismert ágas taplót is friss fűszernövényekkel és fűszervajjal.

(Forrás: *freshplaza.com*)

Összeállította: Rass Krisztina

Üvegház a sivatagban

Nem délibáb, amit az Egyesült Arab Emírségekben lévő Al Kaheef-sivatagban látunk; igen, valódi üvegház. Themar Al Emarat ötektáros létesítménye tavaly készült el Dubajtól mindössze 30 percnyi távolságra, és a New Growing System (NGS) által kifejlesztett modern technikák és termesztési technológiák alkalmazásával az extrém körülmények ellenére is egész évben különféle zöldségeket, elsősorban salátaféléket és paradicsomot termelnek benne vízkultúrában.

Az NGS által a szélsőséges éghajlati viszonyok közötti termesztéshez kifejlesztett technológia alapja az NGS recirkulációs polietilén csatorna, amelyet világszerte használnak vízkultúrák talaj nélküli termesztésben. Az új fejlesztéseknek köszönhetően a szakembercsapat lehetővé tette a termesztőház hűtését víz használata nélkül. „Ennek köszönhetően ez a projekt mérföldkő a vízfelhasználás szempontjából” – mondta *Donald Gartland*, az NGS munkatársa.

A hűtés az 5,94 MW-os hálózaton kívüli különleges mikrohálónak köszönhetően valósítható meg, amelyel a létesítményt felszerelték.

Ez az első automatizált, és nagy állománsűrűségű kultúrák termesztésére alkalmas létesítmény a Közel-Keleten. Az NGS technológiai projekttel jelentősen javult az élelmiszerönellátás az Egyesült Arab Emírségekben, ráadásul a vízfelhasználás ellenőrzésével folyó, valódi fenntartható termelési rendszerben.

(Forrás: *freshplaza.com*)

Pánikvásárlás után

A koronavírus-járvány a zöldség-gyümölcs ágazatot sem kíméli. Lassabban érkeznek meg a termesztéshez szükséges anyagok, a határon túliak belépésének korlátozásával egyes területeken munkaerőhiány alakulhat ki, a megtermelt áru értékesítése pedig jócskán visszaesett a karantén szabályok bevezetése, a piacok egy részének bezárása, valamint a pánikvásárláskor megugrott termékbehozatal miatt. A FruitVeB, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és az Agrárminisztérium is a termelők helyzetét javító megoldásokon dolgozik, a magyar termékek vásárlását ösztönzi. A zöldség-gyümölcs termesztek pedig a közösségi médiában kérik a fogyasztókat, hogy vegyék a friss, kiváló minőségű hazait. Összeállításunkban megosztjuk néhány zöldség-hajtató kertész tapasztalatát, akik különböző fajokat, különböző felületen, különböző piacokra nevelnek.

Dunaharaszttiban működik Várhegyi Péterék családi gazdasága. Kora tavasszal retek, majd utána paradicsomot hajtának, illetve fűszernövényeket termesztenek. Termékeiket az utóbbi négy évben zömmel a fővárosi Lehel téri piacon értékesítették, ám a járványhelyzet változtatásra kényszerítette őket. Bár sok volt a visszajáró vevőjük, a vírus megjelenése utáni néhánynapos pánikvásárlások lecsengésével jócskán visszaesett a forgalmuk. Először azt hitték, idővel visszaáll a rend, de nem így történt, a kereslet visszafogott maradt, ezért a heti négy helyett már csak egy alkalommal járnak a piacra. Még az is lehet, hogy teljesen felhagynak vele. A korai retek megpróbálják kiszállítással eljuttatni a fogyasztókhoz a környező 3-4 településre, hetente 3-4 napra vesznek föl rendeléseket. A házhoz szállításra eddig is volt igény, csak nem volt elég idejük, energiájuk rá. Ez most megváltozott. Várhatóan a retek utáni paradicsomot is így adják majd el. A kiszállításhoz azonban választék kell, ezért más termelők áruját is kínálják. A könnyebb elérhetőség és a választék bemutatása érdekében pedig webshopot működtetnek.

Előny a tésztagság

Paprikát hajt Szentesen Sarusi Kiss László. Az egyhektáros, termálvízzel fűtött fóliablokkban már egy hónapja szednek, és mivel a kertész a DélKerTÉSZ tagja, a termést kizárólag a szövetséghez szállítja. Az összes megtermelt paprikát beviheti, amivel a tésztagságnak az egyik, eddig talán nem eléggé értékelte előnyét is élvezheti. Kiderült, milyen komoly értékesítési gondokkal küszködnek most azok a termelőrsai, akik a nagybani piacra vagy zöldsége-

Várhegyi Péterék átálltak a házhoz szállításra

seknek szállítanak. Munkaerőhiányra nem panaszkodhat, összeszokott csapat dolgozik nála, napi 8 órában, és bár eddig is szigorú minőségi, higiéniai előírásokat kellett betartaniuk, most egymásra is jobban vigyáznak a dolgozók, nem tömörülnek, munka közben tartják az ajánlott távolságot. Az értékesítés és a munkaerő miatt tehát nem fáj Sarusi Kiss László feje. Annál inkább a szokatlanul nagy éjszakai lehűlések miatt, amik éppen a 2,8 hektáros fűtetlen fóliákban termesztett kápiapaprikák kiültetése után érkeztek. A plusz takarásnak köszönhetően azonban megúszták 1-2 százalékos fagykárrel.

A DélKerTÉSZ szövetkezet fő vásárlói, az áruházak menetrend szerint kérik az árut, így a tagoktól korlát nélkül átveszik a zöldségeket, erősítette meg Nagypéter Sándor elnök. Nagy erővel dolgoznak azonban azon, hogy külföldre is szállíthassanak, ha tovább csökkenne a belföldi kereslet. Annál is inkább, mert már most is érezhető árutöbblet van a pia-

con. A járványhelyzetben a vásárlási szokások megváltoztak, ritkábban mennek az emberek a boltba, akkor viszont nem vesznek két-háromszor annyi zöldséget, gyümölcsöt. A szállodák zárva, az éttermek csak kiszállításra dolgozhatnak, így a nagybani piacon sok magyar áru eladatlan maradt, miközben az import továbbra sem állt le teljesen, noha a behozott termékek minősége elmarad a friss hazaiétól, magyarázta az elnök. A húsvét előtti héttől viszont már minden áruházláncban megtalálható a magyar paprika, paradicsom és uborka. Azt is hozzátette, hogy a piaci zavar megelőzésének, mérséklésének kulcsa a fogyasztás szinten tartása, ahhoz azonban pénzre van szükségük a fogyasztóknak, tehát a mostani helyzetben a munkahe-lyek megtartása a legfontosabb feladat. Ellenkező esetben a primőr zöldségek májusi tömeges megjelenésekor óriási túlkínálat alakul ki.

A dél-magyarországi Trivega Kft. termelői értékesítő szervezet szintén első-sorban áruházláncoknak szállít, így a fogyasztói piacok bezárásának, a román fuvarok elmaradásának kedvezőtlen hatását kevésbé érzik tagjai, és bíznak benne, hogy az értékesítés a későbbiekben sem akadozik. Zavartalan értékesítésre azonban soha sincs hosszú távon garancia, még az olyan nagy beszállítóknál sem, mint ők, hiszen a szerződések nem mennyiségre szólnak, tudtam meg. Persze az áruházi beszállításnál mindenképpen előny, hogy a 38 hektárnyi korszerű üvegházból szinte egész évben tudnak paradicsomot szállítani, és a hagyományos bogyós és fűtös árun kívül több különlegességgel is szolgálnak. A tagok további 11 hektár üvegházában fejes salátát, idén először kaliforniai paprikát és kígyóborkát termesztnek. Ez utóbbiból szembesültek az

importból eredő túlkínálattal, néhány szedést le kellett selejtezni. Munkaerővel nincs gondjuk, sőt, a megszűnt munkahelyekről kiesők közül már jó néhányan jelentkeztek náluk.

A kígyóuborka az egyik áldozat

Becsey Zoltán balástyai kertész szerint is a kígyóuborka kapta a legnagyobb mélyítést az idei tavasszal, már március közepén május végi, június eleji nagykereskedelmi árat kínáltak érte. A baj a vírus miatti pánikvásárláskor kezdődött. Az abban az időszakban megszokott magas ár sem fogta vissza az értékesítést, az áruházi kereskedők ezért rárendeltek a hazai árura, hogy biztonsággal kielégítsék a keresletet. Így amikor 1-2 hét múlva visszarendeződött a piac, sok áru megmaradt, az ár pedig az önköltség alá csökkent. A termelők próbálják menteni a termést, a paradicsomtól, paprikától eltérően azonban az uborkát szigorúan naponta kell szedni. A kifejlett terméket nem lehet sokáig a száron tartani, mert visszafogják a növények fejlődését, az egyhetes uborka pedig már nem piacos. Így Becsey Zoltánék növényházaiból is került uborka a komposztra. A kígyóuborkához hasonlóan a többi, kisebb felületen termesztett zöldségféle is bajban van, hiszen a korlátozások, illetve a munkahelyek megszűnése vagy a bérek csökkentése szinte biztos, hogy a fogyasztás visszaesését okozza, legyen szó retekéről, salátáról, karalábéről vagy korai káposztáról, véli a termesztő.

A Becsey kertészetben a legnagyobb felületen, 23 hektáron termesztett salátaféléknél is számítanak kiesésre. A saláták 70 százalékát az Eisberg csoport közép-európai üzemeibe szállítják, a maradékot pedig frissen exportálják Csehországba. Ott főként éttermeket látnak el díszítosalátákkal (római, zöld és piros lollo típus), a vendéglátóhelyek látogatásának tilalma miatt azonban a tervezett 130-140 ezer fejből várhatóan mindössze 10-15 ezret értékesítenek. Már a legelső szállítást lemondta a vevő.

Házhoz kérik

Fő vevőjük, az Eisberg megrendelése is visszaestek az áruházi forgalom csökkenésével, illetve annak következtében, hogy az általuk kiszolgált gyorsétterem-

Szerencsére csak kevés paprikátövet károsított a fagy Sarusi Kiss Lászlóék fóliáiban

Nagypéter Sándor: Már minden áruházban van magyar paprika, paradicsom és uborka

A beszállítás folyamatos

A járvány miatt a DélKerTÉSZ-nél módosították a munkafolyamatokra vonatkozó protokollt, telepi vészhelyzeti tervet készítettek, a gyors döntések érdekében operatív vezetői csoportot állítottak föl. A higiéniai előírásokat a dolgozók védelme érdekében tovább szigorították. A 65 évnél idősebbek nem dolgoznak, a szabadságukat töltik, vagy 50 százalékos bért kapnak. Hasonló feltételekkel maradhatnak otthon a kisgyermeket nevelők is. A munkatársak nem tarthatnak külső megbeszéléseket, nem fogadhatnak vendégeket. A szaktanácsadók is kellő óvatossággal látogatják a termelőket. A beszállítás előre egyeztetett időpontban történik, és az áruátvételnél is kötelező a kellő távolságtartás és a szájmaszk viselése.

Az inputanyagok átmeneti hiányának megelőzése érdekében a szövetkezet áruházában csak a tagokat szolgálják ki. A csomagolóanyagok közül a hazai gyártású karton beszerzése zavartalan, az Olaszországból érkező termékek behozatalának esetleges akadozása miatt pedig felkészültek a helyettesítő termékekre való áttérésre. Az első félévre tervezett, nem pályázatos eszköz- és infrastrukturális fejlesztéseket átmenetileg felfüggesztette a tész, tudtuk meg Nagypéter Sándor elnöktől.

Becsey Zoltánék most nem hagyják túl nagyra nőni a fejeket a fóliában

hálózat egységei bezártak vagy erősen csökkentett üzemmódban működnek a környező országokban is. Az üzemmel közösen ezért úgy döntöttek, hogy a salátafejeket a szokásos fejlettségtől korábban vágják. Rendes körülmények között ez egyáltalán nem gazdaságos,

most viszont így takarékoskodhatnak a munkabéren, mert a kisebb fejek szedésével gyorsabban haladnak a dolgozók, az Eisberg pedig a salátát a szerződött-nél magasabb kilóáron veszi át. Az endíviát például a szokásos 70 deka-gramm helyett már fél kilósan betaka-

ritják, ezzel az értékesített mennyiség jelentősen csökken, de kevesebb el nem adott fej marad a területen. A közösen kialakított egyezség jó megoldásnak tűnik mindkét fél számára.

Szabadföldön a leszerződött mennyiséget az eredeti program szerint kiültették, illetve kiültetik, hiszen a későbbi szakaszokhoz is elvetették már a magot az olasz palántanevelőben, a szerződésen nem lehet változtatni. Becsey Zoltán bíz abban, hogy a húsz hektár szabadföldi saláta értékesítését már nem hátráltatja a járvány.

A vásárlók továbbra is igénylik a megszokott minőségű friss salátamixeket, nyilatkozta az Eisberg ügyvezetője, *Gazsi Zoltán*. Az átmeneti csökkenés két fő okra vezethető vissza. A házi karantén miatt ritkult a bevásárlások száma, és a rövidebb lejáratú termékekből nem vásárolnak egyhetes készletet a fogyasztók. Másrészt a hektikus vásárlások miatt az üzletláncok nehezen találják el az optimális készlet szintet. A márciusi mélypont után azonban április elejétől határozott föllendülés indult, mind nagyobb rendelések érkeznek. Ehhez hozzájárulhatott az is, hogy a más területen megszűnt állásokból kiesőkkel pótolni tudták a láncok a hiányzó polcfeltöltőket.

A kijárási korlátozások miatt megnőtt az igény a zöldség-gyümölcs házhozszállításra. Mivel a nagy láncok jellemzően csak 3-4 hétre tudnak kiszállítási időpontot adni, április 8-tól az Eisberg is elindította házhozszállítási szolgáltatását az egyik régi zöldségbeszállítójával és logisztikai partnerével közösen. A Vegs&Bags webshopon keresztül 24 órán belül vállalják friss zöldségek és gyümölcsök, illetve Eisberg késztermékek, öntetek, frissen préselt gyümölcs- és zöldséglevelek kiszállítását.

Zöldségekből is spájzoltak

Forráskúton a Peták Paplogó kertészetben 5 hektár korszerű üvegházban, hidrokulturás technológiával, biológiai növényvédelemmel természetesen kigyőuborkát, fehér tölteni való és hegyes erős paprikát, valamint paradicsomot, körülbelül azonos arányban. A kigyőuborka-piac márciusi bezuhanása őket is nagyon érzékenyen érintette, bár szállítanak közvetlenül is az áruházláncoknak. *Paplogó Imre* szerint is az okoz-

Válaszd a hazait!

Az egész Európára kiterjedő járványhelyzet súlyosságát érzékelteti, hogy az Európai Bizottság javaslata szerint a tagállamoknak lehetővé kell tenniük az uniós munkavállalók szabad utazását a nehéz helyzetbe jutott mezőgazdaságban is. A gazdálkodók és gazdaszervezetek legnagyobb európai képviselője, a Copa-Cogeca pedig rendkívüli intézkedéseket sürget az Európai Bizottságtól a zöldség-gyümölcs termelők, termelői szervezetek néhol kilátástalan helyzetének javítására.

Hazánkban a FruitVeB Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács veszélyhelyzeti akciócsoportot hozott létre az ágazat gondjainak feltárására, és azok enyhítésére lehetséges megoldásokat is megfogalmazott. Egyebek közt azt kérte, hogy könnyítsék meg azoknak a munkavállalóknak a beutazását, akik igazolni tudják, hogy tavaly munkaszerződéssel és/vagy tartózkodási engedéllyel huzamosabb ideig Magyarországon dolgoztak, vagy bemutatják az erre az évre vonatkozó munkaszerződésüket. Az Agrárminisztérium Munkaszünet néven indított álláskereső portált, hogy ráirányítsa a figyelmet a munkalehetőségekre az agráriumban. A turizmusban, vagy éppen a szolgáltató szektorban a megélhetésüket elvesztő emberek, illetve a nappali kurzus nélkül marad felsőoktatási hallgatók elhelyezkedhetnek a mezőgazdaságban, amivel jövedelemhez juthatnak, miközben munkájukkal enyhíthetik a gazdaságok és élelmiszeripari vállalkozások munkaerőhiányát. A FruitVeB honlapján is jelezhetik a vállalkozások, hogy milyen munkához keresnek dolgozókat.

A megcsappant értékesítés visszatornázására *Nagy István* agrárminiszter kérte az önkormányzatokat, hogy a szükséges járványügyi feltételek teljesítésével nyissák ki újra a bezárt piacokat. Az áruházláncokhoz pedig nyílt levelet intézett, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel tegyék elérhetővé a magyar termékeket, ösztönözzék fogyasztásukat, hogy a hazai élelmiszergazdaság vállalkozói, munkavállalói, gazdálkodói átvészeljék a nehéz időszakot. A közétkeztetőket és vendéglátósokat szintén arra kérte, hogy a helyi termelők termékeit válasszák, mert azzal segítik a gazdálkodókat, miközben a lakosság kiváló minőségű, magyar termékeket fogyaszthat.

A kigyőuborka értékesítése a Peták Paplogó kertészetben is gondot okozott

za az értékesítési gondot, hogy a vírus megjelenésével az emberek nemcsak a tartós fogyasztási cikkekből, hanem a zöldségekből is spájzolni kezdtek. És mivel az áruházak nem bíztak benne, hogy elég lesz a hazai termés, rendeltek még külföldről is. Ezzel ugyan más or-

szágok ugyancsak szorult helyzetben lévő termelőin segítettek, a hazai kertészek lehetőségeit azonban rontották, és a fogyasztók sem jártak jól, hiszen a külföldi áru kevésbé friss. 2-3 hétig szinte egyáltalán nem vittek kigyőuborkát az áruházaknak. Ez a helyzet aztán április 1-jétől változott, az ár azonban nyomott maradt. Próbálkoznak emellett másokkal együtt értékesíteni háztól, illetve Paplogó Imre kezdeményezést indított a tanyagondnokságok közreműködésével. A tanyagondnokok összegyűjtik a szórványban élők igényeit, és a kertészekről begyűjtött árut ki is szállítják nekik. Mindez nem óriási tétel, és nem is a kilózással vannak berendezkedve, de így olcsóbban juttatják el a termést a rászorulókhhoz. A kertészetben évek óta ugyanazok az emberek dolgoznak. A kesztyű használata – ahogy eddig is – kötelező, ám a fertőtlenítésre, higiéniára még az eddiginél is nagyobb hangsúlyt fektetnek, az étkezések idején pedig megtartják az ajánlott távolságot.

Rimóczi Irén

Az egészséges fűrt védelmére

A Zorvec™ Zelavin® Bria célzott védelmet nyújt peronoszpóra ellen, a jobb termés érdekében, kedvezőtlen körülmények között is!

- Új hatásmód a peronoszpóra ellen.
- Esőállóság: 20 perc.
- Más hatóanyagokra már rezisztens törzsek ellen is hatékony.

ZORVEC™
Zelavin® Bria
GOMBAÖLŐ SZER CSOMAG

Döntő lesz a következő évtized

Mint arról két hete beszámoltunk, versenyképes gyümölcsstermesztőkkel is megismerkedhettek a Zsendülés kertészeti konferencia résztvevői. Most a jövőbeli kihívásokra és a tennivalókra koncentráló gyümölcs szekción elhangzottakat foglaljuk össze.

Évek óta nem tudunk annyi gyümölcsöt termeszteni, amennyit frissen vagy földolgozva piacra lehetne vinni, állította a gyümölcsstermesztésről szóló szekcióban *Bajáki Ede*, a Hírös-Vital Zrt. vezérigazgatója. A cég Kerekegyházán épít konzervgyárat többek között. Az igazgató szerint a Duna-Tisza közén irtatlan termelési értéket lehetne létrehozni kertészeti termesztéssel, elsősorban gyümölcsösökkel. Különösen a meggybefőtten lát fantáziát: ha mi nem csinálunk, hamarosan nem lesz,

A kézzel szedett meggy árának 30-40 százaléka kell majd kifizetni a szedőknek

hangsúlyozta. Az értékesítési piac is átalakult, ma már mindenkinek beszállítóvá kell válni az áruházláncoknál, ami azt jelenti, hogy föl kell készülni a feltételeik teljesítésére. Vagyis az alma akkor válik terméké, amikor válogatva, csomagolva raklapra rakjuk. Arra is figyelmeztetett, hogy a betakarításnak az értékesítési célhoz kell igazodnia, és az értékesítés külön szakma, amihez más infrastruktúra szükséges, mint a termeléshez.

Sajnos jelenleg érdeklentét van a hazai termesztők és földolgozók, kereskedők közt, pedig csak kölcsönös elégedettség alapján lehet fejleszteni a kerteszetet. Ha viszont nincs termelés, nincs földolgozás sem, figyelmeztetett *Bajáki Ede*. Ki kell alakulnia annak a közösségnek, akik tudnak együtt dolgozni, megbíznak egymásban.

Tovább drágul a munkaerő

Nemesnyik István, a csorvási Hunapfel Kft. ügyvezetője arra a kérdésre kereste a választ, hogy milyen lesz a gyümölcsstermesztés egy évtized múlva. Körülbelül olyan, mint a németországi most, ugyanis körülbelül annnyival vagyunk lemaradva az élvonaltól, mondta az előadása elején. Az ipari robottechnika ott tart most, mint az internet 2000 körül, ennek alapján az várható, hogy ma még elképzelhetetlen megoldások születnek rövid időn belül.

Az viszont teljesen biztos, hogy tovább nőnek a bérek, és még kevesebb növényvédő szert tudunk majd használni, ráadásul az új készítmények jóval drágábbak lesznek, mint a most használtak. Várható újabb invazív károsítók felbukkanása is.

Ma a Hunapfel Kft.-nél 20 állandó alkalmazott dolgozik, a szüretre pedig aktívan toborozzák a munkaerőt, ennek ellenére évente ötödével kevesebben érkeznek. Most valós költség a 7 eurós órabér, beleértve a szabadságot meg a kieső munkaórát is. Az utóbbi évtizedben Németországban 80 százalékkal emelkedett az idénymunkások bére, és ez a folyamat nálunk is beindult nemrégiben. *Nemesnyik István* úgy számol, hogy tíz év múlva a cégnél 100 millió forinttal többet kell költeni munkabérre, mint most, vagyis egy hektárra 625 ezer forint lesz ez a kiadás. (A Hunapfel Kft. 93 hektáron termeszt meggyet, 40 hektáron cseresznyét, 23 hektáron almát és 5 hektáron szilvát.) Gyümölcsre számolva ez azt jelenti, hogy a frisspiaci meggy értékesítési árának 30-40 százaléka teszi ki a szüret költsége, ipari meggyenél egyről két százalékra nő ez az arány, cseresznyénél pedig 10-ről 20 százalékra.

A növényvédelemre ugyancsak sokkal többet kell majd költeni, most a monília és a meggy antraknózisa elleni védekezésből 8-10 ezer forintos hektárköltségű szerek estek ki, amit szabad használni, az 35 ezer forintba kerül egy hektárra. A cseresznyelég elleni védekezés költsége

is megháromszorozódhat, ha nem lehet tovább használni a Mospilant.

Készülni kell ezeknek a problémákak a megoldására munkaszervezési és technológiai oldalról egyaránt. A cégnél interneten toborozzák a munkaerőt, így sikerül összeszedni a 300-350 szedőt a szürethez. Megéri harcolni a jó dolgozóért, hangsúlyozta az ügyvezető, ami nemcsak a jó fizetést jelenti, hanem azt is például, hogy a fiatalok által is komfortosnak tartott módon lehet jelentkezni a munkára.

Keskeny lombfal, védett ültetvény

A technológiai fölkészülés során a termőhely, a fajta, az alany és a művelési rendszer teljes összhangjára kell törekedni, minden elemnek stimmelnie kell. A tetemes kiadások miatt lényeges szempont a korai termőre fordulás, nem lehet hat évig várni, míg teremni kezd egy sajmeggy alanyú cseresznyeültetvény. Intenzív ültetvényben egyszerű a metszés, hatékony a szüret és lehetőség van az automatizációra. Keskeny, lapos koronát kell kialakítani, ami a növényvédelmet is megkönnyíti, ezzel még kísérleteznek Csorváson. Addig is kiderült, hogy Gisela 5 alanyon az Újfehértói fürtös a negyedik évben 15 tonnás termést adott hektáronként. Már tíz éve Gisela 5 alanyon termesztik a cseresznyét, a technológia mostanra alakult ki megfelelően, mondta *Nemesnyik István*. Ezekben az ültetvényekben igyekeznek mindent gépesíteni, amit lehet, és azt tapasztalták, hogy mióta önjáró állványokról szüretelnek, az idősebbek is szívesen munkába állnak, mert nem kell létráznia. A szedés a Gisela 5 alanyú, keskeny orsó fák 36 százalékkal hatékonyabb, mint a hagyományos váza koronán, és az UFO műveléssel ezt még meg lehetne duplázni. Chilében már csak az alapján választanak művelésmódot, hogy melyiknek jobb a szüreti hatékonysága.

Nagyon fontos gondoskodni a terméshibabiztonságról, és arról, hogy ne kell-

jen eső miatt hazaküldeni az embereket szüretidőben. Egy nap kiesés a cseresznyében 7 millió forint kárt okoz, tehát föl kell készülni a fagy-, jég- és esővédelemre az ültetvényben. Ez sem ad tökéletes védelmet, de 15-20 százaléknyi repedt cseresznyét ki lehet válogatni, sokkal többet már nem érdemes. Az esővédő fólia kezelése hektáronként 50-60 munkaórát vesz igénybe.

A következő tíz év sorsdöntő lesz a magyar gyümölcsstermesztésben, mindenképpen fejleszteni kell, összegezve mondanivalóját Nemesnyik István. Ehhez viszont a hazai kutatásnak is föl kell nőnie, a mai támogatáspolitikát pedig csak rontja a hatékony cégek túlélési esélyeit.

Tanuljuk az új módszereket

Ehhez kapcsolódva *Szentpéteri Tamás* szaktanácsadó az infrastruktúra fejlesztésének összefüggéseiről beszélt. Előrebocsátotta, hogy manapság a gyümölcsárak nem engednek meg felelőtlen költsékezést, nem követik a beruházások egyre magasabb összegeit. Ennek ellenére válaszolni kell technológiai oldalról a klímaváltozás, a fogyasztói igények és az új károsítók keltette problémákra, valamint arra, hogy mind kevesebb növényvédő hatóanyag használható az unióban. Az új károsítók közül az ázsiai márványospoloska az egyik legveszélyesebb, Olaszországban már sokan fölhagytak a bio-termesztéssel miatta. A jégháló mellett már rovarhálóval is burkolják az ültetvényeket, amivel ki lehet zárni a poloskát, valamint a foltosszárnyú muslicát, de a teljes borításnak hátrányai is vannak. Olyan almaültetvényben például, ahol négy éve használnak rovarhálót, főlzaporodott a vértetű, mert nem tud betelepülni a természetes ellensége, a vértetűfűrészkész. Ott is több a vértetű meg a lisztharmat, ahol 3-4 éve rendszeresen géppel metszenek. Ezt a megoldást a kényszer szülte, de kiderült, hogy kedvező élettani hatásai vannak, hátránya viszont a sok sebhely, ami a gépi metszés után marad, és kedvez a vértetű főlzaporodásának. Mindezeket a beruházásokat diszkont árú termékeknél nem lehet megvalósítani. A világpiacon kell helytállni minden gyümölcsstermesztőnek, viszont a szabályozás mindenütt helyi, aminek az uniós gazdálkodók egyelőre hátrányát látják a versenytársakkal szemben.

Amit lehet, gépesíteni kell

Szentpéteri Tamás optimista, szerint-e ezeken a problémákon is túl fogunk jutni, mint ahogy a tüzelhalással is megtanultunk együtt élni. Igaz, a beszélgetés során bevallotta, hogy rózsaszín felhőn ül, mert őt azok hívják szaktanácsot kérni, akik már nagyon profik, de még jobbak akarnak lenni. Almából, de más gyümölcsfajokból is erősen csökken a termőterület. Papíron ugyan megvan az ültetvények, de sok nem terem

piaci körülmények között kell, hogy dolgozzanak, ahol mások mesterséges jövedelempótló támogatások révén rontják a piacot. Akik nem versenyképes technológiával dolgoznak, azoknak kidobott pénz támogatást adni, mondta. Kelemen Péter tovább szigorítaná a támogatási feltételeket, egyszerűbbé tenné viszont a telepítési támogatási rendszerét. Az EU lehetőséget ad egységköltségek elszámolására, hangsúlyozta. Megkérdezné továbbá a termelőktől, hogy mennyi adót fizetnek be, és hogy vajon miért nem támogatják a hazai kutatást. Németországban például az irigylet munkát folytató kutatóállomásokat 70 százalékban termelői befizetésekből finanszírozzák, igaz, annak a nagy része tészeztől és a kamarától érkezik, nem közvetlenül a gazdálkodóktól.

Szabó Viktor, a Bold Agro Kft. ügyvezetője szerint még mindig túl jól élnek a gyümölcsstermesztők ahhoz, hogy összefogjanak. Pedig azoknak, akik az utóbbi években telepítettek, hűtőházat építettek, most kell eldönteniük, hogy együtt akarnak-e értékesíteni vagy sem. Általában akkor szoktunk összefogni, amikor baj van, így például három éve, amikor sok lengyel alma érkezett, egy asztalhoz tudtunk ülni, mondta. Az idén nagyon sok almatermés lehet, nagy mi-

A munkaerő dönti el

A hazai őszibarack-termesztésről *Gyuris Mihály*, a Dél-alföldi Őszibarack-termesztők Szövetségének elnöke elmondta, hogy hagyományos módszerekkel is lehet 35-40 tonnát betakarítani egy hektárról, a munkaerőkérdés fogja eldönteni, hogy megmaradnak-e ezek a módszerek. Hiányolta a kutatói háttérrel, szerinte nem kapnak megbízható információt a termesztők, így sokaknak nincs meg a kellő szakmai tudásuk ahhoz, amit terveznek, és amit támogatással létre fognak hozni. Marketingre is sokat kellene költeni, hogy több gyümölcs fogyjon el itthon. Végül hozzátette, hogy kreatív, gyönyörű szakma a gyümölcsstermesztés, ami lelki feltöltődést is ad.

igazán. Azok fejlesztenek, akik áruházláncoknak szállítanak, és már korábban léptek. Nehéz bekerülni közéjük.

Kidobott pénz

Kereskedelmi oldalról sincs nagy mozgástér, tette hozzá *Kelemen Péter* szaktanácsadó, hiszen az egyik legnagyobb áruházlánc mindössze 80 tonna cseresznyét ad el egy szezonban. Sokat beszélünk a technológiáról, de a piacot is ismerni, elemezni kellene. Kevés a profi termelő Magyarországon, és ők is zavart

nőségi szórással, kérdés, hogy ez a közös föllépés felé tereli-e majd a gazdálkodókat. Rendkívül zavaró az a támogatási rendszer, ami teljesítmény nélkül juttatja jövedelemhez a termelőket.

Az AKG-támogatást úgy kellene finomítani, hogy azt környezeti teljesítményhez kötik, azaz egy kilogramm almára vetítve mennyi a növényvédelem és a műtrágya-felhasználás költsége. Ez adna esélyt arra, hogy ne elhanyagolt gyümölcsösök után kapott támogatásból éljenek sokan.

Horváth Csilla

Sokféleség a gyakorlatban

A gazdálkodás sikere szempontjából nagy a jelentősége a biológiai sokféleség megőrzésének, a gazdaság területén előforduló rovarok, madarak, denevérek, hüllők, illetve kételtűek mind hozzájárulnak az ökológiai egyensúly fenntartásához. Természetes ellenségeik segítségével ugyanis hatékonyan visszaszoríthatók a kártevők, és bár teljesen nem irthatók ki, egyedszámuk a kártételi küszöbérték alatt marad. Így kevesebb kémiai növényvédő szerre van szükség, bizonyos esetekben akár teljes mértékben mellőzhetjük is azokat.

Azaz, hogy a fajok sokaságának nyújtunk kedvező életfeltételt, valamint részesülünk e sokféleség nyújtotta különböző szolgáltatásokból (pl. kártevők szabályozása, beporzás, talajtermékenység stb.), a lehető legteljesebb és legtökéletesebben működő ökoszisztéma jön létre. Számos rovar-, madár- és emlősfaj különleges élőhelyet (pl. idős fák, kőrákások, rézsűk, füves szegélyek), illetve speciális táplálékforrást igényel (pl. egy bizonyos növényfaj, magvak, rovarok) életciklusa egy adott szakaszában. A különböző növény- és állatfajok egyedi igényeinek megfelelően célszerű természetes élőhelyeket létrehozni a gazdaság területén. A különböző tájalkotó elemek, így a kőhalmok és farakások, a kaszált füves szegélyek, a sövények, falak, hasadékok, a száraz árkok, az odvas öreg fák, illetve a holtfák, vizes élőhelyek mind hozzájárulnak a fajok életfeltételeinek megteremtéséhez.

A biológiai sokféleség növelése érdekében első lépésként meg kell figyel-

FOTÓ: PIXABAY

A kőrákások, támfalak sok élőlénynek adnak otthont

nünk, hogy milyen növényfajok telepedtek meg a gazdaság területén. A megfigyelés ideje alatt nem vetünk, illetve nem ültetünk új növényeket, hanem hagyjuk, hogy az adott termőhelyen spontán módon megjelenjenek az ott kedvező feltételeket találó növényfajok. A tervezés szempontjából ez igen fontos állomás, hiszen e tapasztalatok

alapján határozzuk meg a később szükséges fenntartási munkákat.

A fenntartási munkák során a következő alapelveket vegyük figyelembe. Mindig a spontán vegetáció fajait részesítsük előnyben, mert a területen élő állatfajok számára azok szolgálnak táplálékkul, és maguktól is betelepülnek.

A fák, cserjék és sövények fenntartási munkáit ősszel vagy télen végezzük el. A füves területeket a tenyésztidőszak végén, azaz nyár végén vagy ősszel kaszáljuk le. Különösen vigyázzunk a szárazgázó gép használatára, az ugyanis könnyen megsérti az élő növényi részeket, és a kipusztult helyeken, a csupasz talajfelszínen hamar megtelepednek az idegenhonos növények.

Második lépésként új élőhelyek létrehozásával mi is hozzájárulhatunk az élőhelyhálózat kiegészítéséhez. Új sövényeket telepítünk, a szegélyeket hagyjuk befűvesedni, kő-, illetve farakásokat helyezünk el a területen, a gödröket feltöltjük, kiáshatunk egy kis tavacska is. A tábla szélén hagyjunk meg egy, a területre jellemző virágos növényekből álló sávot, amely odavonzza a hasznos rovarfajokat, és pihenőhelyül, illetve élelemforrással szolgál számukra. A területen található fák is figyelmet igényelnek. Fontos szempont, hogy az idős fákat megtartsuk, de időben gondoskodnunk kell az utánpótlásról is. Az élőhelyek folytonosságát fiatal fák telepítésével tudjuk fenntartani, ügyelve az eredeti fajösszetételre. Kizárólag helyi gyűjtésből származó, a területen spontán megjelenő fás-, illetve lágyszárú-fajok magvait vessük el, illetve azokat a fajokat ültessük. A vetőmagot, illetve a növényi szaporítóanyagot saját magunk is összegyűjthetjük, vagy beszerezhetjük helyi magvakat forgalmazó faiskoláknál, vetőmagboltokban. Ha sövényt telepítünk, célszerű szintén saját gyűjtésű magokat használni.

Fordította: Papp Mónika

Forrás: produire-bio.fr

Számokkal igazolható

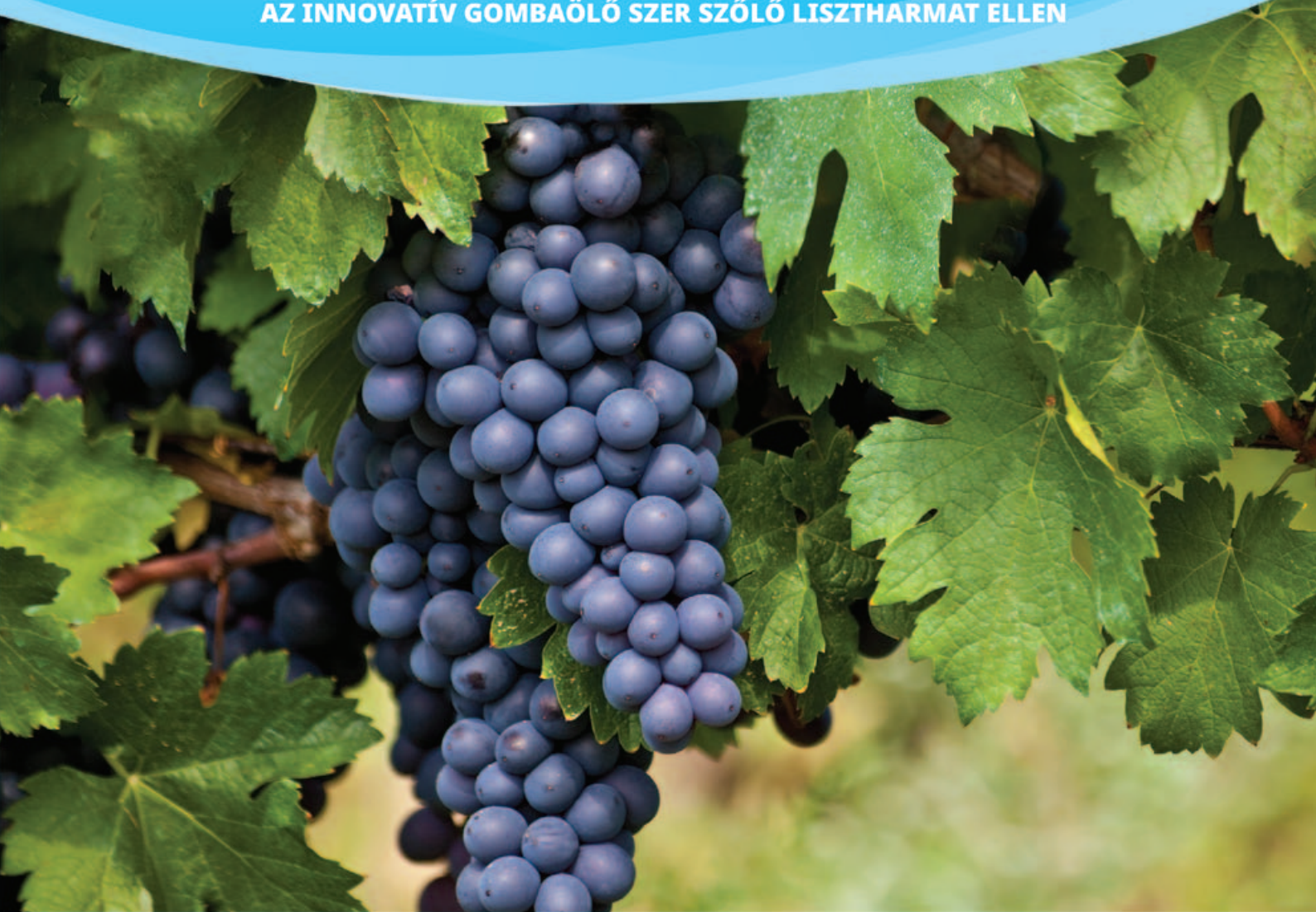
A környezettel összhangban zajló gazdálkodáshoz további segítséget nyújt a Solagro cég által kifejlesztett Dialecte elnevezésű eszköz, amely agrár-környezeti vizsgálatot (AKD) végez. Az eszköz adott termőhelyi viszonyok között a mezőgazdasági tevékenység részletes elemzésével értékeli annak környezeti hatásait a műszaki, gazdasági, emberi, ökológiai és területi szempontok figyelembevételével. Átfogó, számadatokkal alátámasztott képet nyújt a gazdaságról, valamint pontos információt arról, hogy milyen gazdálkodási feltételek között lehet megőrizni az agroökológiai egyensúlyt azon a területen. A Dialecte figyelembe veszi az integrált mezőgazdaságban, illetve a biogazdálkodásban kialakított elveket és az olyan gazdálkodási formát támogatja, amely a talajhoz kötődik és alkalmazkodik a helyi viszonyokhoz, ugyanakkor segíti a biológiai sokféleség megőrzését. A diagnosztikai eszköz egy módszerből, kezelési utasításból, egy kérdőívből, egy számítógépes táblázatból és az eredményt bemutató lapokból áll.

Franciaországban a Provence-Alpes-Côte d'Azur (PACA) régióban működő biogazdálkodói hálózat tagjai közül önkéntesek vállalták az agrár-környezeti diagnosztika elvégzését, a projektet a PACA régió és a helyi kormányzat finanszírozza. A diagnosztikai eszköz mindenki számára hozzáférhető, ingyen használható.

SPIROX[®] D

hatóanyag: + 400 g/l (40,77 m/m%) spiroxamin
+ 50 g/l (5,1 (m/m%) difenokonazol

AZ INNOVATÍV GOMBAÖLŐ SZER SZŐLŐ LISZTHARMAT ELLEN

G O M B A Ö L Ő S Z E R

- Lisztharmat, feketerothadás és szőlőorbánc ellen
- Preventív – kuratív hatás
- Kiváló esőállóság

UPL HUNGARY
1138 Budapest, Tomori u. 34.
Telefon: 06-1-335-2100
www.arystallifescience.hu

Arysta LifeScience is now part of UPL,
creating a new leader in global agriculture

A szőlő mezo- és mikroelem-igénye

Mint minden állókultúrában, az évek múltával egyre inkább szükség lehet a tápanyagok utánpótlására a szőlőültetvényben is. Ez azonban nem koncentrálhat csak a makroelemekre, hiszen a kisebb mennyiségben szükséges anyagok hiánya is problémát okozhat minden növényben, így a szőlőben is.

A termés és az azt meghatározó alapvető tényezők törvényszerűségét a világszerte ismert „hordó-elmélet” szemlélteti a legjobban: ha a hordó dongái különböző magasságúak, akkor a beleöntött víz vagy termés a legalacsonyabb dongánál folyik ki. A táp-
elemek és a környezeti tényezők a hordó dongáinak felelnek meg, a hordóba töltött víz szimbolizálja a termés mennyiségét. Mindig az a tényező (tápelem) befolyásolja a termés mennyiségét, amelyikből a legkevesebb van.

Van elég, de nem fölvehető

A szőlő tápanyag-gazdálkodása során kiegyensúlyozott tápanyagarányt kell fenntartani, és nem elég csak a nitrogén, foszfor, kálium adagolására gondot fordítani, a kalcium, magnézium és a mikroelemek hozzáférhetősége is meghatározó a termesztésben. Több kísérlet is bizonyította, hogy a mezo- és mikroelemekből minimális mennyiséget vesz föl a szőlő, ám azok élettani szerepe ennek ellenére meghatározó.

Másik kérdés, hogy attól, hogy a talajban elegendő mennyiségben és összetételben vannak mikroelemek, nem biztos, hogy fölvehető a növény számára. A mikroelemek fölvehetőségét befolyásolja a talaj kémhatása, kationösszetétele, valamint a csapadék mennyisége és megoszlása is, hiszen a növények a talajból

A magnéziumhiány az idősebb leveleken jelenik meg először

csak oldott állapotban képesek tápanyagokat fölvenni. A talaj mésztartalma és a szőlő alanya is meghatározza a vas és a bór fölvetelét. A szerves trágyázással növelt szervesanyag-tartalom is jó irányban befolyásolja mind a makro- és mikroelem-ellátottságot, mind azok fölvehetőségét. A talaj lazítása a redox-viszonyok alakításával javítja a vas fölvetelét. Ha a talajadottságok átmenetileg nem adtak bizonyos mikroelemek fölvetelére, akkor azok tüneti kezelésként időlegesen levéltrágyázással is pótolhatók. A lombtrágyázás hatása gyors, látványos, de nem oldja meg az alapvető tápanyag-gazdálkodási problémákat. Alkalmazása rendszeresen, több alkalommal célszerű, így viszonylag kevés tápanyagot juttatunk a növényre, bár annak fölvétele, hatékonysága igen kedvező. A mikroelem-ellátottságról évenként levélanalízissel kaphatunk átfogó képet. Mikroelem-lombtrágyák bekeverésekor a keverési arányon túl ritkán állítanak be a termesztők más paramétereket. Pedig érdemes utánanézni az adott lombtrágya részletes leírásának, kísérleti eredményeinek, mert a kijuttatás ideje, a víz jól beállított hőmérséklete és pH-ja akár 30 százalékkal növelheti a lombtrágya felszívódását.

Amiből a legkevesebb van

Justus von Liebig német agrokémikus 1837-ben fedezte föl, hogy a növények által a talajból fölvehető tápanyagok voltaképpen ásványi sók. Innen már csak három év választotta el, hogy közzétegye híres törvényét, a minimumelvet. Eszerint hiába áll rendelkezésre egy adott tápanyag (de akár más erőforrás), ha egy másik nélkülözhetetlen tápanyagból vagy erőforrásból nincs elegendő. A növények a legkisebb mennyiségben jelenlévő tápanyagnak az arányában fogják fölvenni és hasznosítani a többi is. Tehát a minimumban lévő erőforrások határozzák meg a maximális teljesítményt.

A Liebig-elvet 2005-ben tökéletesítették, így a növényekre vonatkozó szabály sokkal általánosabb érvényű lett, mert a gazdasági folyamatokban is alkalmazható. A (relatív) minimumban lévő tényező (tápanyag, víz, fény, hőmérséklet) korlátozza a termés nagyságát. Ez mindaddig tart, amíg egy másik tényező kerül minimumba. A relatív minimumtörvény kiterjeszthető más termelési tényezőkre is. A minimumban, vagy súlyos hiányban lévő tápanyag által okozott terméscsökkenés a termelésre fordított költségek megtérülését is befolyásolja, tehát anyagi veszteséggel jár. Ez a felismerés jelentette a tápanyag-visszapótlás modern szemléletének megalapozását.

Sok mindenből kell kevés...

A magnézium a klorofill építőköve, a fotoszintézis mellett számos enzim működésében vesz részt. Hiánya terméscsökkenéssel jár, valamint fokozódik a fűrtkocsánybénulás kialakulásának lehetősége. Ez utóbbi a bórellátással is összefüggésben áll. A szőlő levelének magnéziumtartalma a tenyészidő kezdetétől a lombhullásig fokozatosan nő. Hiánytünetei a hajtások alsó levelein jelennek meg először, a levél szélétől kiindulva, az érkezőkben sárga, a kék bogyójú fajtáknál feketés-lilás elszíneződés alakul ki, majd a levelek elszáradnak, elhalnak.

A vasellátottságnak fontos a szerepe a klorofill szintézisében, a nitrogénház-

Súlyos vashiány fiatal hajtáson

tartásban. Vas hiányában a fiatal levelek egyenesen sárgulnak, a levéllemez a szokásosnál vékonyabb, az idősebb levelek széle megbarnul, elhal. A fiatal levelek aprók, a hajtás rövid ízközű, gyenge növekedésű lesz. A vashiány okozta klorózis bármilyen kémhatású talajon felléphet. A talajból történő vasfölvételt hátráltatja a magas agyag-, illetve mésztartalom, a tömörödött, talajvizes területeken pedig a lelassult gyökérlégzéssel

A madárkás fürt bórhiányt jelezhet

együtt az anyagcsere és a tápanyagfölvétel is csökken.

A bór a növekedéstől a virágképzésen át a terméskötődésig sok folyamatban vesz részt. Nagyon kis mennyiségben van rá szükség, de fontos a megléte. Ennek az elemnek a hiánya szélsőséges (nagyon kötött, vagy nagyon laza) talajokon fordul elő, és összefügg a talaj ned-

vességtartalmával is. Bór hiánya esetén a levéllemez színe elhalványodik, majd torzul. A hiány mértékétől függően megtermékenyülési zavarok léphetnek föl. A kacsokon csomószerű megvastagodások alakulnak ki, a fürt elszáradhat.

A cink a légzésben és a keményítőszintézis folyamán szükséges elem. A fiatal szövetek, hajtáscsúcsok, kacsok, fiatal levelek cinktartalma a legmagasabb. Hiánya ritka, de ha mégis kialakul, az a foszfor túlzott mennyiségével lehet összefüggésben. Tünete a csökkent hajtásnövekedés, rövid ízközök a hajtáson, a levelek nem fejlődnek ki rendesen, aránytalanná és gyűrötté válnak. A gátolt hajtásnövekedés miatt nagyon kompakt, bokros, a fajtára nem jellemző habitusú hajtások képződnek, a fürtök vagy lazák, vagy le is hullanak.

A mangán számos enzim működésének segítője, a cukorszint emelésében vesz részt. Magas szervesanyag-tartalmú, meszes talajokon léphet föl a hiánya, hazánkban ritkán fordul elő. Jellemző tünete, hogy a fiatal levelek már a kihajtás után rövid idő múlva elhalványulnak. A levélerek között mozaikos sárgulás jelenik meg, majd a levéllemez pirosra színeződik.

A rézhiányos növényekben fölszaporodnak a szerves savak, és ez a borra is hatással lehet. A toxikus mennyiségű réz hatására a hajtáscsúcsok és a kifejllett levelek sárgulnak. Magyarország területén a szőlőben rézhiány nem nagyon tapasztalható. Csupán a szerves anyagban igen gazdag láptalajokon fordul elő, de ilyenre szőlőt nem szokás telepíteni.

Nagy Z. Róbert

Élettani jelenség a kocsánybénulás

A jelenség érés előtt válik szembezőkővé, amikor a fürt körülhatárolt részén a bogyók összetöppednek, és a fürtkocsányon elbarnult szakaszok láthatók. Ezeken a részen leáll az anyagszállítás.

A jelenség összefügg a magnéziumhiánnyal, amit több tényező is kiválthat. Ha sok a kálium vagy kevés a foszfor a magnéziumhoz képest, akkor az utóbbi fölvétele, illetve szállítása szenved csorbát, de a kálium a kalcium fölvételét is gátolja. Ugyancsak csökken a magnéziumfölvétel, ha a talaj humusztartalma alacsony, vagy nagyon változó, az időjárás, különösen, ha hideg, nedves időszakot hirtelen for-

róság követ. A sok nitrogén is fölborítja a kívánatos tápelem-egyensúlyt a növényben.

Nagyon érzékeny a kocsánybénulásra a Rajnai rizling, az Olasz rizling, a Tramini, a Chasselas, a Merlot, a Pinot noir, a Cabernet sauvignon, a Kékfrankos, a Rizling-szilváni.

A kocsánybénulás egyetlen beavatkozással általában nem szüntethető meg. Igyekeznünk kell fenntartani a termőegyensúlyt, keveset a tőkék alulterhelését és a buja növekedést. A tápanyag-utánpótlás során figyelni kell a tápelem-arányokra, általában a káliumellátottsághoz kell igazítani a magnézium és a kalcium adagját. Gyepesített sorközök esetén kevésbé fordul elő kocsánybénulás a kedvezőbb talajélet miatt.

H. Cs.

Szőlőlével a pettyesszárnyú muslica ellen

A biotermesztők számára akart olcsó csapdát kifejleszteni a Massachusetts Egyetem szaktanácsadó professzora, Jaime Piñero. Azt tapasztalta, hogy a hígított szőlőlével töltött csapdák több pettyesszárnyú muslicát fogtak, mint a kereskedelemben kaphatók. Ezt látva tömegcsapdázásra alkalmas eszköz kifejlesztésébe fogott.

Fölhasználta a 2017-ben lezárult hétéves kísérlet eredményeit is, amit a japán cserebogár tömegcsapdázásával szerzett.

A Massachusetts Egyetem kísérleti ültetvényeiben cseresznye- és őszibarack-blokkokban hasonlította össze a különböző csapdákat, amelyeket Concord szőlőfajta hígított levével, illetve különböző csalétekkel együtt használt. Maga is meglepődött az eredményen: általá-

ban háromszor annyi pettyesszárnyú muslicát fogtak a szőlőleves csapdák, mint a kereskedelmiek, ráadásul jóval olcsóbbak is voltak. A kereskedelmi csalétek 5-8 dollárjával szemben mindössze 8 centbe került a szőlőlé.

A kész csalétek fermentált anyagokkal vonzzák a rovarokat, mégpedig válogatás nélkül, így sok nem megcélzott rovar is a csapdában landolt. A professzor szerint a leghatékonyabb a pettyesszárnyú muslica ellen a Concord szőlőlé, egy résznyihez három rész vizet adva. Ez az anyag több muslicát vonzott, mint más légyfajokat, és több nőtényt, mint hímeket. Ezzel szemben a kész csalétek esetében a hímek száma nagyobb a csapdában.

Az idén azzal a céllal folytatja a kísérletet, hogy sikerüljön hosszabban használhatóvá tenni a szőlőlevet. Most ugyanis hetenként egyszer vagy kétszer kell cserélni a csapdában a csalóanyagot, különben a szőlőlé erjedésnek indul és a többi legyet is vonzza. Másik célja, hogy a tömegcsapdázást rovarölő szerrel együtt alkalmazva hatékony védelmet érjen el a kártevővel szemben.

Különösen a korai időszakra koncentrálni, mielőtt a gyümölcs érzékenyebbé válik a kártételre, és megindulna a növényvédelmi permetezés. Arra kíváncsi, mi történik, ha 20-40 csapdát rak ki egy félhektáros terület oldalain, két héttel a permetezések megkezdése előtt. Mennyi kártevőt lehet még a kezelések előtt elpusztítani, és azzal megelőzhető-e a populáció nagymértékű növekedése?

Az általa javasolt szőlőleves megoldásnak nemcsak az az előnye, hogy olcsó, hanem könnyen hozzá is férhető és jobban „céloz” a pettyesszárnyú muslicára.

Amúgy a tömegcsapdázás tökéletesen bevált a japán cserebogár ellen, a kirakott műanyag szemeteskonténerek mágnesként vonzzák a kártevőt. Egy kí-

sérletbe vont körülbelül egyhektáros áfonyaültetvényben már hat éve nem használnak egy csepp rovarölő szert sem, mert a szexferomonos módszer tökéletesen bevált. A bogarak egy sárga tölcsérre szállnak le, amit feromonnal és virágillatú anyaggal tesznek vonzóvá, onnan pedig beleesnek a 120 literes hordókba. Két, hálóval borított nyílást kell vágni csupán a hordókon, hogy átszellőzzenek. Ez már a javított változat,

kezdetben sűrű fémhálóból készült csöveket készített a szaktanácsadó, de a hordó sokkal könnyebben kezelhető. Egy idényben kétszer kell elhelyezni a feromont bennük, és fél hektárra 7 csapda elég.

Évek óta használja ezt a módszert Brandon Taylor bioművelésű almában és őszibarackban. Kicsit módosított a Jaime Piñero által javasolt kialakításon: nagyobb hordókat használ, és apró lyukakat fúr beléjük, mert az egyszerűbb, mint fedett nyílást kialakítani. Egyhektáros területen 15 csapdát helyez el. Először kevés japán cserebogár repült a csapdába, de miután jó alaposan lepermetezte a fákat kaolinnal, több bogarat fogott meg. Ezután már alig okoztak kárt a cserebogarak.

A következő évben további négy csapdát állított föl, és teljesen körbevette velük a gyümölcsöst.

H. Cs.

Direkttermő fajta

A Concord szőlőfajta *Vitis labrusca*-eredetű, igen elterjedt az USA-ban mint csemegezőlő, illetve az alapélelmiszerek közé tartozó szőlőlekvár vagy szőlőzselé alapanyaga, de készítenek belőle misebort, szőlőlevet, illetve sü-

teményekhez is használják. Nagy, gömbölyű, sötétkék, vastag viaszbevonatú bogyói igen aromásak, nagy magvúak, a héj könnyen lehúzható róluk. A fajta éppen a Massachusetts-beli Concord városában született a 19. század közepén, a *Vitis vinifera* és a *Vitis labrusca* kereszteződéséből. Itthon is beszerezhető Kormin néven, csemegezőlőként.

KEDVESKEDJEN SZERETTEINEK!

Fizessen elő most 1 évre népszerű agrárszaklapjainkra nyomtatott vagy digitális formában

válasszon még egy kiadványt!

25 740 Ft
(52 lapszám/év)

18 000 Ft
(52 lapszám/év)

22 920 Ft
(52 lapszám/év)

16 000 Ft
(52 lapszám/év)

5 100 Ft
(12 lapszám/év)

3 525 Ft
(12 lapszám/év)

5 340 Ft
(12 lapszám/év)

3 725 Ft
(12 lapszám/év)

Piacvezető
agrárgazdasági hetilap

Piacvezető kertészeti
hetilap

A legnagyobb
példányszámú
állattenyésztési havilap

A legolvasottabb
méhészeti lap

válasszon még egy kiadványt, melyet szintén 1 évig eljuttatunk az Ön részére:

A kertbarátok közkedvelt
magazinja

Pegasus -
A lovasok lapja

Kertészek és kertbarátok
havilapja

A hegyközségek
szakfolyóirata

A magyar állami
erdészeti
részvénytársaságok lapja

1. Előfizetési szándékát kérjük, hogy jelezze a következő e-mail-címen: elofizetes@magyarmezogazdasag.hu
2. Az e-mail tárgyában kérjük tüntesse fel az akció jellegét: **Kedveskedjen szeretteinek!**
3. Az e-mailben kérjük, hogy adja meg az összes alábbi adatot:
 - az előfizetni kívánt kiadvány és a választott egyéb kiadvány nevét,
 - nyomtatott vagy digitális formában kívánja-e megkapni a kiadványokat,
 - nevét, postacímét és számlázási címét,
 - átutalás vagy csekk formájában kíván előfizetni.

Az akció kizárólag a jelen e-mail-címre beérkezett előfizetésekre vonatkozik!
Az akció időtartama: 2020. április 15. - május 15.
Az akció nem vonható össze más kedvezményeinkkel.

Állócsillagok, divathullámok

A növényfajok is különböző karrierívet futnak be. Fölfedezik őket, lassan bekerülnek a köztudatba, majd ha megérdemlik (vagy jó marketinget kapnak), akkor rohamosan elterjednek. Aztán előbb vagy utóbb letaszítja őket valamelyik másik faj a trónról – vagy nem. A gyógynövények egy része iránt már régóta nagy és egyenletes a kereslet, de vannak divatfajok is, amelyek jönnek, majd eltűnnek.

Az egyik legnagyobb karriert kétségtelenül a burgonya futotta be. Mérgező termése miatt sokáig elkerülte az érdeklődés, később főúri kertek dísnövénye lett, ma pedig az egyik legfontosabb tápláléknövény. Mindehhez azonban évszázadok kellettek. A teacserje ugyancsak elég régóta karrierje csúcán van az egész világon. Nem úgy a pasztinák, amelyet ma is természetesen élelmiszeripari feldolgozásra, ám a piacokon, kiskertekben már alig találkozunk vele, erősen alábbhagyott az érdeklődés iránta. A spárgát, mángoldot és a padlizsánt viszont mindenki ismeri és van is rájuk kereslet, mégsem váltak slágernövényekké.

A gazdasági növények közül a gyógy- és fűszernövények csoportja kiemelkedően sok fajból áll. Egy részüket évszázadok óta folyamatosan használják, amíg némelyek divatja néha fellángol, majd alábbhagy. A gyógynövények különösen divatfüggők, a Magyar Gyógyszerkönyvben például 30-40 kínai hagyományos gyógynövény drogja is szerepel. Egy gyógynövény keresletét a forgalmazók célzott marketinggel teremtik meg. Így lett néhány éve felkapott például a kurkuma és a máriatövis, nyilatkozta lapunknak *Lakatos Márk*, a gyöngösi Eszterházy Károly Egyetem gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzésének szakfelelőse. A mindenhol begyűjthető hazai gyógynövényeket ugyanakkor egyik cégnek sem érdeke népszerűsíteni, hiszen a termék megvásárlása helyett az emberek egyszerűen begyűjthetik maguknak. A divat-gyógynövények tehát általában távoli tájak fajtái közül kerülnek ki.

Hiányzik a feldolgozás

Hazánkban a termelő csak az elsődleges feldolgozott gyógynövényig jut el, és ez hátráltatja az ágazatot. Ahhoz, hogy a gazdálkodók jobban tervezhessék a termesztést, fejleszteni kellene a késztermék-gyártást. Az sem ritka, hogy a ha-

zánkban gyűjtött gyógynövényeket kiviszik külföldre, majd késztermékként, szirupként viszontlátjuk a magyar boltok kínálatában, említette Lakatos Márk.

A Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Agrárgazdasági Kutatóintézetének adatai szerint hazánkban a felvásárlók több csatornán szerzik be az

virágú füzikéből és cickafarkból vásároltak 2018-ban, míg a gyökérhasznosítású gyógynövények közül a fekete nádlytő állt az első helyen. A hazánkban termesztett, legnagyobb mennyiségben felhasznált virághasznosítású gyógynövény a levendula, a leveles fajokból a citromfű, a maghasznosítású

FOTÓ: PIXABAY

Viszonylag állandó a homoktövis iránti kereslet

alapanyagot, ami lehet termesztett és vadon termő, illetve nyers és drogálapotú gyógynövény. Az elmúlt néhány évben a termesztett gyógynövényekből főként nyers magot és termést vásároltak fel, külföldről pedig – a szállítás és eltarthatóság miatt – túlnyomórészt drog (szárított anyag) érkezett.

A vadon termő gyógynövények a gyűjtők és felvásárlók többlépcsős hálóján keresztül jutnak el a feldolgozókhöz – és a gyűjtéssel foglalkozók száma már jó ideje folyamatosan csökken. A legfontosabb gyűjtött gyógynövények a kamilla, a bodza, a csalán, a vadgesztenye, a cickafark, a hársvirág és a csipkebogyó. A hazai vadon termő, virághasznosítású gyógynövények közül a bodza, a hárs és a kamilla a legkevesebbet. Levél és herba (virágos hajtás) alapanyagot legnagyobb mennyiségben csalánból, aranyvesszőből, kis-

ak közül pedig az édeskömény volt. Nyers alapanyagból 3500, szárított állapotúból (drogként) pedig 1400 tonnát vásároltak föl 2018-ban. Az adatot szolgáltatók által beszállított import gyógynövények (drog) mennyisége 434 tonna volt, belföldi további feldolgozásra pedig 587 tonna drog állapotú gyógynövényt értékesítettek.

Dicső múlt, borús jövő

Hazánk korábban majorannatermesztő nagyhatalom volt, ám szétesett a termelői szövetkezeti háttér. Borsos mentából szintén sokat termesztünk, de már nincs kézimunkaerő a fosztásra, és az öntözés sem megoldott. Kamillagondjaink pedig a mára elavult technológiára vezethetők vissza. A macskagyökér drogot a lengyelek olcsóbban termelik, mert az ottani gazdák támogatást

kapnak hozzá, ahogyan a finnek a konyhakömény termesztéséhez, tudtuk meg Zámboriné Németh Évától. A Szent István Egyetem Gyógy- és Aromanövények Tanszékének egyetemi tanára kiemelte, hogy általános probléma a termesztett fajok növényvédelme, hiányoznak a kultúraspecifikus vegyszerek, miközben nincsenek jól teljesítő, rezisztens fajták, és alapvetően nehéz szaporítóanyaghoz jutni. A klímaváltozással nő a termelési kockázat, öntözésre kevés helyen van lehetőség, és új betegségek is megjelennek. Sok termelő még nem készült fel a vásárlók által megkövetelt szigorú nyilvántartásokra, hiányzik a termelők közötti összefogás, nincs előre látható agrárpolitikai irányvonal és a támogatások esetlegeseek.

A szakember szerint már egyik gyógynövényből sem számíthatunk nagyhatalomnak. Egyetlen kitörési pont a bio lehet, akár a gyűjtött, akár a termesztett alapanyagok esetében. A biotermékek kereslete ugyanis nő, és a nagy feldolgozók a megbízható bioalapanyagot kevésbé tudják beszerezni a nálunk olcsóbban dolgozó országokból, nyugaton pedig tőlünk sokkal drágábban kínálják.

Azt sem lehet megőszölni, hogy mely fajok termesztését lenne érdemes fejleszteni. Zámboriné Németh Éva elmondta, hogy értékesítéseinket a világpiaci kereslet-kínálat befolyásolja. Régióta fölvetődik, hogy Németországhoz hasonlóan itthon is 3-4 faj fejlesztésére kellene összpontosítani, a nemesítéstől kezdve egészen a posztharvesztig, hogy aztán azokból mi legyünk az elsők és a leghíresebbek. Mindaddig azonban nem sikerült egyezsre jutni, hogy melyek legyenek a kiválasztott fajok. A hirtelen felkapott gyógynövények általában nem állnak nagy jövő előtt. A kereslet akkor stabil, ha már bizonyított egy faj, és megfelelően kifejlesztett készítmények alapanyagaként igényli a piac. Mivel nagy feldolgozó kevés van hazánkban, sok évtizede külföldi vállalkozásokat kell kiszolgáltatnunk. Bár sokan ráálltak a helyi, kisgazdasági kézműves termékekre, ez nem jelent nagy gazdasági súlyt, és mivel korlátozott a termékek kereslete, készítőik életképessége kérdéses.

Gyógyteák télen

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, valamint a Gyógynövény Szövetség és Terméktanács piaci körképe is alátá-

Így csinálják a szomszédban

Érdeemes megemlíteni, hogy például Ausztriában kis gazdaságok ráállnak egy-egy növény termesztésére és saját márkájukat felépítve jól megélik a belőle készült termékek értékesítéséből, a termesztés és a gyártás bemutatásából, összekapcsolva a falusi turizmus szolgáltatásaival. Építenek farmokat például az immunerősítő, antioxidáns fekete berkenyére (*Aronia melanocarpa*), vagy a csicsókára (*Helianthus tuberosus*), de több osztrák gazdaságban az olajtököt (*Cucurbita pepo convar. ovifera*) helyezték a középpontba. Készítenek belőle

Az olajtök többféleképpen hasznosítható

különböző ízesítésű fűszeres tökmagolajokat és látványos üvegekbe töltve kínálják, de nagyon ízletes, citromos, mentás, karamellás, fokhagymás, chilis bevonatú tökmagjaik is kaphatók. A tökmagos pástétom, szendvicskrém, és a sokféle módon, akár csokoládéval, vaníliával ízesített töklekvárok, vagy a tökmagos grillázsok is szerepelnek a kínálatukban.

masztja, hogy a nagy mennyiségben felvásárolt fajok a legkeresettebbek a vásárlók körében. A gyógynövényekből készült monoteák és teakeverékek fogyasztása azonban nem egyenletes az év folyamán. Az ősztől tavaszig tartó meghűléses időszakban jóval több fogy az immunerősítő hatású, valamint a megfázás tüneteit enyhítő teákból, azokon kívül pedig a bíbor kasvirágot és a C-vitaminban gazdag homoktövis tartalmazó készítményekből. A homoktövis termesztése újra a reneszánszát éli, termőterülete 2019-ben elérte a 400 hektárt. A téli hónapokban a vásárlók gyakrabban szereznek be illóolaj-készítményeket is, amelyek a javasolt alkalmazást követve hatásosak lehetnek az enyhe felső légúti megbetegedések kezelésére. A gyógyteapiac meghatározó szereplői mellett sok kisebb, helyi termékbázisra épülő lokális kézműves

cég termékei is elérhetők. A magyarországi gyógytea-forgalom évenként mintegy 4-5 milliárd forint. A jelentős mennyiségű sajátmárkás és import gyógytea térhódítása miatt a piac igencsak túltelített, nagy a verseny, az egyes termékek minősége között pedig óriási különbség lehet.

A sokrétű homoktövis

Az önmagában nem túl ízletes, ám értékes anyagokat tartalmazó homoktövisnek (*Hippophae rhamnoides*) rohamosan terjed a fogyasztása. Évtizedekkel ezelőtt e növény karrierje is egyfajta divatként indult, ám a kereslete tartósan megmaradt. Kárteszi Máté Abonyban 3,5 hektáron termeszt az Ascona fajtát. A több lábbon állás vezérelte, amikor a főliás paprika mellett belekezdett a homoktövis termesztésébe. Emellett arra

gondolt, hogy könnyebb lesz a paprika termesztéséhez szükséges dolgozókat megtartani, ha az év más szakában is tudja őket foglalkoztatni. A homoktövis termesztéstechnológiája viszonylag egyszerű, jól gépesített, ám időszakosan oda is kell kézi munkaerő.

A homoktövis nem igényel nagy befektetést, igaz, bevételt csak a harmadik évtől hoz. Előnye, hogy tágtűrűsű növény, kevésbé jó minőségű talajon is megterem. Kártszi Máté a telepítés előtt gondolkozott bodzában és lewendulában is, végül a homoktövis értékesítését biztosabbnak vélte, mert magas vitamintartalma és az immunrendszerre gyakorolt jótékony hatása miatt nagy a kereslete. A döntésnél az is szempont volt, hogy a termés jól tárolható, és sokféle termék készülhet belőle, hiszen velő, por vagy gyümölcslevek adalékanyaga. A feldolgozása is megoldott, ám a termelő örülne, ha lenne olyan üzem az országban, amelyik egy helyen megoldaná a teljes feldolgozást, nem kelle-

A mindenhol
gyűjthető fajokat
egyik cégnek sem érdeke
népszerűsíteni

ne három-négy helyre szállítani. Az arab országok is keresik a magyar homoktövis, de egyelőre nincs akkora mennyiség belőle, amivel piacra lehet lépni. Romániában és Ukrajnában is mind nagyobb területeken termesztik, sajnos olcsóbban, mint hazánkban, ám a magyar gyümölcsnek jobb a minősége. Kártszi Máté szerint ahhoz, hogy bármely gyógynövény hosszú életű legyen a piacon, nem elegendő, hogy bizonyítottan jótékony hatását mind többen megismerjék, az is fontos, hogy megérje termesztetni.

Jöttek, maradtak vagy mentek

Az utóbbi években jó néhány gyógynövény került a figyelem középpontjába – hogy mennyi ideig maradnak ott, azt majd az idő dönti el. Megfelelő marketinggel időlegesen számottevően növelhető a kereslet, de ahhoz, hogy a divatból való használatuk megszokássá és tartós piaccá alakuljon, hosszú távú kí-

nálatra és persze a gyógynövény megbízható jótékony hatására van szükség.

A viszonylag sok éve megjelent aloé (Aloe vera) több multilevel marketing (MLM) cég is épített. Tudományos adatok szerint az Aloe arborescens gyógyhatása jobb, ám az Aloe vera termesztése és mennyiségi mutatói kedvezőbbek, magyarán több profitot termel. Az aloé termékek óriási választékban kaphatók a drogériákban, bőrregeneráló hatásuk miatt sokan kedvelik őket, és az aloédarabokat tartalmazó üdítőitalok is keresettek, ezért ez a növény is hosszú karrierre számíthat. A népszerűségnek azonban lehetnek hátulütői is, az aloé megnevezés már olyan hívószó lett, mint a bio, melyet igyekeznek minden termékre ráírni a vásárlás ösztönzése érdekében. Kapható már Aloe vera ágymatrac is – jelentsen ez bármit is...

A páfrányfenyő (Ginkgo biloba) is nagy sláger volt egy időben, mint agyi vérkeringést serkentő, memóriajavító termékek alapanyaga. Ma is kapható ilyen, de a reklámokban már ritkábban találkozunk vele, noha hatásai tudományosan bizonyítottak, az időskori panaszokat csökkentő geriátrikum készítmények értékes alapanyaga.

Csakúgy, mint a goji bogyója (Lycium fructus), amely néhány éve még sokkal több termékben szerepelt hozzávalóként, és a kertészetekben is megugrott a kereslete. Kínában jellemzően aszalt formában, ételekbe főzve használják: levesekbe és desszertekbe egyaránt teszik, vagy egyszerűen csak teát készítenek belőle. A hagyományos kínai orvoslás magas vérnyomásra, szemproblémákra ajánlja ezt a magas C-vitamin-tartalmú gyümölcsöt. A termését gyógynövénydrogként nem szabad hivatalosan forgalomba hozni. A gyümölcsöt azonban belátásunk szerint fogyaszthatjuk, bár figyelembe véve az egyéni érzékenységet, valamint a növények jelentős beltartalmi változékonyságát, nem ajánlott naponként 15-20 termésnél többet enni. Mára elmúlt a divatja, de a kínálatban megtalálható.

A nonifa (Morinda citrifolia) terméséből készült termékek igen felkapottak napjainkban. Fogyasztásukat sok mindenre ajánlják, a cukorbetegségtől és az ízületi gyulladástól a depresszióig, a túlsúlyon át a rák gyógyításáig, ám széles körben elfogadott tudományos vizsgálatok híján forgalmazása csak ételmisszerűként lehetséges. Sok helyen feltün-

Bár sok jótékony hatást tulajdonítanak neki, a noni csak ételmisszerűként fogyasztható

tetett hatóanyaga, a xeronin tudományosan nem is létezik, nem található meg hiteles tudományos publikációkban.

A maca (Lepidium meyenii) gyökere is divatos lett, amelyet évszázadok óta fogyasztanak az Andokban. Természetes kalcium- és vastartalma miatt keresett.

Brazília tenger- és folyópartjainál nő az acai pálma (Euterpe oleracea). Az Amazonas mentén élő népesség számára fontos ételmisszer a pálma fiatal hajtásaiból nyert pálmazsír, de főképp a pálma gyümölcse. Az ajánlások szerint a „csodaszerekkel” megszokott hatások (immunerősítés, fiatalság megőrzése, vágyfokozás stb.) mellett alapvetően fogyókúrához használható. Ennek lehet is alapja, mert a belőle készült por közel felét ételmi rost teszi ki.

A rózsás varjúháj vagy aranygyökér (Rhodiola rosea) karrierje is felszálló ágban van, a népi gyógyászat a betegségekkel szembeni ellenálló képesség javítására használja és szellemi kimerültség, stressz ellen is javasolt. Az, hogy már növényi gyógyszer is készült belőle, a tudományos vizsgálatok meglétére és a növény bizonyított hatására utal.

A drogériák polcain találunk még számtalan növényi alapú terméket a kurkumától a guaranáig át a gólgotavirágig, ezek karrierjét majd az idő, meg a fogyasztói elégedettség befolyásolja. A kurkuma fűszernek biztosan jó, egészségre gyakorolt hatásairól nincs még elegendő vizsgálat. A guarana koffeintartalmánál fogva élénkítő hatású, a többi hozzá kapcsolt hatás kísérletekkel még nem megalapozott.

Nagy Z. Róbert

Többszintű kiültetések

James Hitchmough, a Sheffieldi Egyetem Tájépítészeti Tanszékének kertészeti ökológia professzora, tanszékvezető, kutató és tanár tartott előadást magyar szakembereknek a balatonalmádi szakmai napon.

A vegetáció nem statikus dolog, térben és időben is változik. A természetben nincs előre meghatározottság, működik a biológiai sokféleség. A monokultúrával az a gond, kezdte előadását *James Hitchmough*, hogy szinte mindig ugyanúgy néz ki, időben és térben pedig korlátozott, hogy mit tudunk vele tenni. Nem tudjuk az ökológiai folyamatokat felülírni anélkül, hogy azok ne sérüljenek. A tervezéskor a stratégiát annak alapján kell megalkotni, hogy az egyes növényfajták miképpen lépnek kapcsolatba egymással, és ez az egész növényegyüttesre milyen hatású. A fenológia jellegzetessége miatt a táj képe folyamatosan változik, ezt tervezéskor ismerni kell. Például a C3 és C4 típusú fűfélék kifejezetten meleg éghajlaton honos fajok, ezért a nyár derekán szépek, akkor díszítenek.

Városi környezetben a biodiverzitást a tájépítészek tudják elterjeszteni, elfogadottá tenni. A fajok között folyamatos az erőforrásokért való küzdelem, a versengés, amit a talaj termőképessége befolyásol. Ha az alacsony, akkor a növé-

James Hitchmough, a Sheffieldi Egyetem Tájépítészeti Tanszékének kertészeti ökológia professzora Magyarországon tartott előadást

nyek számára különleges lehetőségek jelennek meg, például a rétegezethez. A növényzet felső rétegében, felső szintjében a kevésbé árnyéktűrők élnek, a középső szinten azok, amelyeknek van valamilyen árnyéktűrő képességük, míg az alsó szinten az árnyéktűrők. Tervezéskor

ezt kell figyelembe venni, lekövetni, így maximálható a telepített darabszám négyzetméterre vetítve. A talaj magas produktivitása monokultúrát teremt, jó talajon nehéz igazi diverzitást megvalósítani. Zárt, egyszintű ültetéskor nagyobb a nem kívánt növények megjelenési aránya, mint a többszintű telepítéskor. James Hitchmough kutatóként már sok tapasztalattal a háta mögött vegetációtípusokat másol le és alkalmaz. Városi területeken is ezt a rendszert szeretné alkalmazni. A növényrétegek, növénysszintek segítségével időben és térben is hatással lehetünk a tájra, a kertre. Ha például megemeljük egy kiültetésben a magas növények darabszámát, az már hatásgyakorlás, mert többlet tér- és fényjáték jelenhet meg, hangsúlyozta az előadó. Példaként a korbácsolliom (*Eremurus*) és a fáklyaliliom (*Kniphofia*) alkalmazását említette. Érdekes tanulni a természettől, hallottuk.

Jó növényismeret

A biodiverzitás kulcsa a tér összetettségére való figyelem. Kutatóként véleménye szerint nem az a fontos, honnan származik a növény. A biodiverzitás szempontjából fontosabb az, hogy hogyan tudnak hozzájutni a növények a tápanyaghoz, a fényhez. Az őshonos fajok sem viselkednek mindenhol egyformán. A természet akkor a legváltozatosabb, amikor megzavarják, és újra föl kell építenie magát. Erre jó példa az erdőirtások utáni növekedés. A bizonyíték alapú tervezések érdekében sok kísérletet végeztek az Egyesült Királyságban erdőirtásoknál is. Azt tapasztalták például, hogy a lepkék, madarak száma megnőtt, mert igazodtak a megváltozott térbeli lehetőségekhez.

A növénytársulásoknál az alsó szint mindig árnyékos, ott a legnagyobb a versengés a növények között. Ahogy haladunk egyre följebb a „réteg a rétegen” rend alapján, úgy lesz kevesebb fajta és kevesebb növénydarabszám a felső szinteken. Az elrendezés piramis jellegű, fölfelé csökkenő darabszámmal. Ez a rendszer többféle módon hozható létre. Az

Világhírű professzor

James Hitchmough a Sheffieldi Egyetem Tájépítészeti Tanszékének kertészeti ökológia professzora. Az 1980-as évek közepe óta fő kutatási területe a lágyszárú növények ökológiája, tervezése és kezelése. Előadásokat, konferenciákat, szemináriumokat tart, tanácsadóként is dolgozik. Tanácsadói munkája nagyrészt a lágyszárúakkal kapcsolatos kutatási eredményeinek gyakorlati megvalósítását hozza. Kiemelkedő jelentőségű projektekben vesz részt, tervezési és irányítási tanácsadóként dolgozik tájprojekteken a világ számos országában tájépítész cégek megbízásából. Kutatásai egyebek között arra irányulnak, hogy megértse, hogyan működnek a tervezett növényközösségek ökológiai szempontból és melyek azok a legfontosabb tényezők, amelyek meghatározó vonzerói a városi emberek számára. Kollégájával, *Nigel Dunnett* professzorral növénytervezési és kertészeti tanácsadóként együtt dolgoztak a londoni olimpiai park létrejöttén, ahol több mint 10 hektáron megvalósították az elmúlt évtizedek alatt ökológiai alapon kidolgozott ötleteiket. 2021-ben újra kiadják a *The Dynamic Landscape* című könyvét, ami-ben más szemszögből vizsgálja a városi vegetációkat, mint korábban. Munkájával igyekszik nemcsak az emberi életet, hanem a biológiai sokféleséget is támogatni.

Tájépítészeti tanszékükön nagy hangsúlyt fektetnek a kutatásra, hallgatóik bizonyíték alapú tájépítészeti oktatást kapnak. Tanszékük saját költségvetéssel dolgozik, húsz országgal állnak szakmai kapcsolatban. Növényökológusok, művészek, építészek oktatnak náluk, igyekeznek a szakmát szélesebben, sokrétűen átfogni.

egyik típusnál az alsó szinten csak két növényfajtát telepítünk csoportosan, blokkosítva. Akkor a következő szinten „bolondítjuk meg” a rendszert, újabb fajokkal, fajtákkal. A másik típusnál tíz növényfajtát használunk, fajtánként öt-öt példánnyal, amelyeket véletlenszerűen szétszórva ültetünk. Ez a vegyes elrendezés, amelyben a növények között a versengés során nagyobb az instabilitás lehetősége. Az ilyen megoldás sikerének feltétele a jó növényismeret.

Területszerzők és -őrzők

Ismerni kell a növények habitusát, stabilitását, terjedési tulajdonságait. Az erős terjedési tulajdonság monokultúrában előnyös, többszintű ültetésnél azonban nem. Fontos jellemzője egy adott nö-

vényfajnak vagy fajtának, hogy hogyan foglalja el és tölti ki a teret, illetve, hogy megtartja-e vagy elveszíti-e később azt. Vannak olyan növények, amik meghódítják a területet, míg mások megőrzik. Ez két különböző növénytípus. Minél több növényünk van, annál kisebb a gyominvázio. Viszont minél sűrűbb a telepítés, annál nagyobb az esély a versengésre. Ismerni kell azt is, hogyan viselkednek évszakonként a növények árnyékos és nem árnyékos viszonyok között. Például a lombos fák alatt a kora tavaszi időszakban naposak, később, a lombosodás időszakában már árnyékosak a körülmények az alattuk élők számára. Ha sokféleségre törekszünk, akkor nem jó gyorsan kolonizáló növényeket (Vinca, Geranium macrorrhizum, Hemerocallis-fajok) alkalmazni. A kiültetésnek látványban is jól kell működnie, ezt a hatást a tervezőnek előre látnia kell.

A CSR stratégia szerint a növények három nagy ökológiai csoportra oszthatók. A rövidítés első betűje, a C (competitive) a versengőket, az S (stress-tolerant) a stressztűrőket, az R (ruderal vagy rapid propagation) a zavarástűrőket, vagy gyors terjedésűeket jelzi. Ezek a kategóriák a természetes élőhelyek adottságait kihasználó és ott versenyképes növények csoportjait rendszerezik. A stressztűrők lassú növekedésűek, gyenge talajokon is jó versengők. A zavarástűrők általában rövid életűek, a harmadik csoport pedig átmenet a kettő között. Ennek ismeretére is felhívta a figyelmet az előadó.

Középpontban a növény

A tervezéskor készüljön grafikus és táblázatos részletezés egyaránt. Grafikailag egy négyzetméterre legyen lebontva és színek szerint ábrázolva a tervezett növények elhelyezése. A táblázatban pedig szerepeljen a fajta neve és a négyzetméterenként ültetendő darabszám. Mindkét bemutatás készüljön el minden növényesztire. Ezt a modellt nemcsak az évelők, de fás növények esetén is javasolja James Hitchmough. Közterületen is legyen többretegű, változatos kiültetés, szintenként több fajjal és fajtával, hallottuk.

A növény alapvető fontosságú elem a 21. században, közöttük folyamatos az interakció. A tájépítészek sokszor nem hisznek a növények fontosságában, sok helyen a vegetációt csak dekorációnak tekintik, és ez nem helyes. Egy zöldesekert sokszínűbb, mint a tájépítészeti tervek. Az előadó szerint a tájtervezőknek négydimenziós képeket kell alkotniuk. Ha átgondoljuk, mi lesz majd sikeres az emberek és a terület számára egyaránt, akkor nem kétséges, hogy a biodiverzitás, a sokszínűség irányába kell elmozdulni. A parkok tervezői viszonylag kis virágzási időszakot vesznek csak figyelembe. Az Egyesült Királyságban a tájépítészek 50-60 növényfajjal és fajtával dolgoznak csak, és az általuk betervezettnek is legföljebb csak a 7 százalékát ültetik ki. James Hitchmough terveinek középpontjában a növények állnak. A 21. században a vegetáció kulcsfontosságú kell, hogy legyen, mondja. Ki kell menni a terepre, ő

A londoni olimpiai park létrejötte óta James Hitchmough tapasztalata szerint a fiatalok folyamatként tekintenek a tájra, a természetre

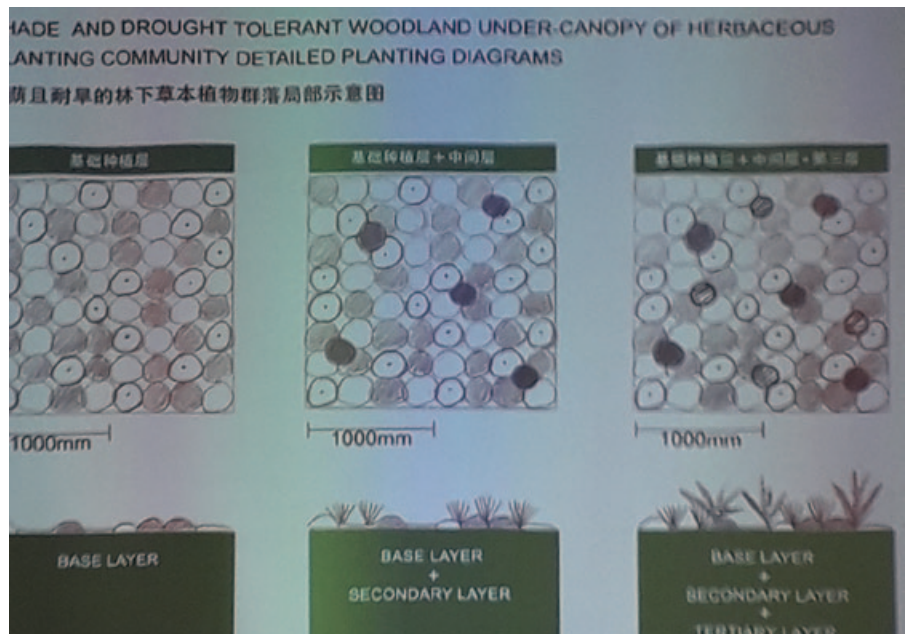
FOTÓ: MEGYESI ÉVA ÉS JAMES HITCHMOUGH (HTTP://WWW.LANDSCAPE.DEPT.SHEF.AC.UK)

maga is sokat jár természetes vegetációban szerte a világon. A talajról mindent elmond a növényzet, nem kell talajmintát venni. Ott találunk igazi sokféleséget, ahol a talaj terméketlen. Az embereket rá kell ébreszteni az ökológia fontosságára, vallja. A városi zöldfelületekre olyan toleráns fajokra kell kiválasztani, amik oda valók. Vizsgálni kell az ökoszisztémát, abba kell belehelyezni a növényeket. Az emberek jólétére a vegetáció gyakorol pozitív hatást, nem a burkolatok.

Bizonyos fajok eltűnnek

Ahogy az ember termékenyebbé tette a talajt, a haszonnövények elkezdtek erőteljesebben növekedni, a természetes vegetáció a külső szélekre tolódott. Szerinte a mezőgazdaságnak kevésbé termékeny talajt kellett volna használnia. Fontos lenne, hogy úgy gondoljunk a növényekre, mint amik hihetetlen módon befolyásolják az emberek jólétét.

2070-re az előrejelzések szerint Budapest Szaloniki, London pedig Bordeaux szélességi fokának megfelelő éghajlati viszonyok közé kerül majd, 7 °C körüli átlaghőmérséklet-emelkedéssel lehet számolni. Bizonyos fajok eltűnnek majd, és

A többszintű növényállomány tervezésekor készüljön olyan grafikus ábrázolás, amelyen négyzetméterre lebontva és színek szerint ábrázolva látható a növények elhelyezése

lesznek délről hozzánk érkezők. A veteményes kertek a pollinátorok számára sokkal jobbak, mint a természetvédelmi területek, ezt a témát is kutatják. A csapadék mennyisége és a júliusi középhőmérséklet alapján kell dönteni és a klímaváltozást lekövetni. A növényeknél meg kell nézni, hogy a fajok honnan

származnak, mik az igényeik és milyen lesz majd a várható éghajlat. Kérdés például, hogy a *Quercus cerris* vagy a *Quercus robur* lesz-e jobb az Egyesült Királyságban? Föl kell majd azt is mérni, hogy az egyes fajok mennyire élnek túl a versengést.

Megyesi Éva

HÍREK

Virágot a virágüzletből!

Március, április és május a dán Gartneriet PKM A/S kerteszt értékesítésében is a legfontosabb három hónap, ám szinte minden más európai iparághoz hasonlóan őket is sújtotta a járvány miatti válság, sok növényüket ki kellett dobniuk. *Claes Bastrup*, a cég értékesítési igazgatója a saját történetükről szólva elmondta, „a PKM-nél évente mintegy 20 millió cserepes növényt termesztünk, annak 45 százalékát adjuk el márciusban, áprilisban és májusban; 90 százalékot az európai piacra exportálunk, ez azonban a jelen helyzetben túl bonyolulttá vált”. A virágkereskedelem extrém kihívásairól szóló médiazajnak köszönhetően, illetve a rengeteg eladatlan és kidobott növény láttán sok kedves e-mailt és telefonhívást kaptak magánszemélyektől, akik azt javasolták, hogy értékesítsenek közvetlenül a kertesztől. „Sok ötlet valóban jó és kreatív, amelyért nagyon hálásak vagyunk, ezért jól esik, hogy ilyen sokan szeretnének segíteni nekünk ebben a krízishelyzetben. De ezt a megoldást udvariasan vissza kell utasítanunk” – magyarázta Bastrup. Az okát is elmondta: „Szilárd elhatározásunk, hogy továbbra is támogatjuk azokat az értékesítési csatornákat (az értékesítő társaságokat csakúgy, mint néhány nagy kerteszteti áruházat, nagykereskedést, központot és szuper-

marketláncot), amelyekkel most kapcsolatban állunk. Sok év óta a partnereink, és reméljük, hogy a válság után is azok maradnak.”

Hogy valamekkor csökkentsék a kidobott növények mennyiségét, a helyi idősothokban lakóknak és az ott dolgozóknak virágot adományoztak, öt másik kertesztel együttműködve. A virágok remélhetőleg örömet szereznek ezekben a nehéz időkben, mondta Bastrup, hozzátéve, hogy ezzel a döntésükkel egyértelműen arra szeretnék felhívni a figyelmet, hogy a virágokat mindenki a boltokban, kerteszteti árudákban, barkácsáruházakban, és a virágüzletekben vásárolja meg, mert azoknak is szükségük van vásárlókra és bevételekre. Az a véleményük, hogy így segíthetnek abban, hogy a lehető legtöbb túléljék a válságot, és folytathassák üzletüket a járvány után.

(Forrás: *Floraldaily*)

Figyelemre méltó kínai fagyalok

A közönséges fagyal nem igazán szerencsés növény Magyarországon, jól beskatulyázták a kertészeti alkalmazásban. Először mindenkinek a sövények jutnak róla az eszébe, ráadásul a ráaggatott klisék is rögzültek: „egyszerűen szaporítható”, „könnyen fenntartható”, „igénytelen”, „jól nyírható”. Még az idehaza termesztésbe vont, Japánban őshonos, áttelelő lombú széleslevelű fagyal (*Ligustrum ovalifolium*) sem kapott más helyet a szereposztásban. A faiskolák is kedvelték a fagyalokat a könnyű termesztetőség és a biztos piac miatt. Bármilyen hihetetlen, a múlt század második felében sokáig ennek a két fajnak volt messze a legnagyobb az aránya a hazai összesített díszfaiskolai termesztésben, és ma is jelentős a részesedésük. Épp ideje, hogy kiszabadítsuk szegény fagyalokat a rájuk kényszerített skatulyából, némelyek közülük ugyanis másképp is hasznos díszek lehetnek a kertben.

A kései fagyal (*Ligustrum quihoui*) 1-3 méter magasra növő fél-örökzöld cserje. Fiatal hajtásai és vesszei finoman molyhosak, de rendszeren kopaszok. Keresztben átellenesen álló, ép szélű levelei kocsánytalanok, ülők, lándzsásak, elliptikusak vagy visszás tojásdadok, 1-4 centiméter hosszúk, 0,5-2 centiméter szélesek, kicsit bőrneműek, vaskosak. A levelek csúcsa

virágokból. Július–augusztusban nyílik, az ősz végén érő 4-7 milliméter hosszú, hamvaskék, kékes- vagy lilásfekete bogyótermések tojásdadok, elliptikusak, egész télen a bokrokon maradnak.

A természetben Kína keleti, középső és délnyugati tartományaiban, vízmosásokban, utak mentén, folyóparti bozótokban él 100-2500 méter magasságban.

lennek meg, hogy szinte teljesen eltakarják a lombzatot. Ez a legfőbb ékesége. A rovarok nagy számban és szívesen látogatják ilyenkor. Különlegesen sötétzöld, fényes levélzetének is nagy a díszértéke. Kíváncsúsága, hogy hosszú hónapokig az ágakon maradnak látványos színű termései. Rendszeres metszést nem igényel, de ha alakítani kell, késő ősszel vagy kora tavasszal nyírható. Rágókártevők megtámadhatják, de a közönséges fagyalhoz képest gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes, nálunk teljesen télálló.

Napsütötte helyen, de félárnyékban is jól érzi magát, talajokban nem válogat, tűri a szárazságot, sőt az aszályos időszakokat is. A légszennyeződést jól viseli. Kiválóan alkalmas szoliter ültetésre, de cserjecsoportokba, cserje-borderekbe és fás állományok szegélyezésére is. Nyírt sövénynek is alkalmas, de egyéb értékeit figyelembe véve pazarlás lenne így használni. Nagy-Britanniában a Királyi Kertészeti Társaság (RHS) a kiválóan értékelt tulajdonságú növényeknek járó Award of Garden Merit (AGM) díjban részesítette.

A viaszfagyal (*Ligustrum sinense*) 2-4 méter magas, sűrű ágú lombhullató cserje, ritkábban 7 méterig megnövő kis fa. Hajtásai, ágai többnyire molyhos szőrösek. Levelei tojásdadok, elliptikusak vagy lándzsásak, bőrneműek, finoman szőrösek, 2-7 centiméter hosszúk, 1-3 centiméter szélesek, csúcsuk kihegyezett, de sokszor lecsapott. Végálló virágzatai 6-11 centiméter hosszúk, fehér virágai erősen illatosak, nagyon jellegzetes ismertetőjegye, hogy a porzók mályvaszínűek vagy lilák. A bogyók kékes- vagy bordósfeketéek, gömbölydedek, 5-8 centiméter átmérőjűek. Július végén, augusztus elején nyílik.

A kései fagyal virágzó bokra

kihegyezett, lekerekített, gyakran lecsapott. Végálló bugavirágzata 10-20 centiméter hosszú, 3-5 centiméter széles, gyakran levélszerű apró murvákkal. A törtfehér, erős, édes illatú virágok tölcseresen forrtak, a párta 4-5 milliméter hosszú, négycimpájú, a porzók kiállnak a

Könnyen nevelhető és tartható, terebélyes habitusú cserje, sokszor egy-egy példány magasságának többszöröse a szélessége. Szokatlan időszakban, a nyár második felében nyílnak erős, édes, messziről érezhető illatú virágai. A virágzatok gyakran olyan tömegesen je-

A kései fagyal virágzatokkal rakott ágai

Illatos, négycimpájú virágai a nyár végén nyílnak

Még a madarak is csak jobb híján fogyasztják

A Ligustrum nemzetség a sok haszon- és dísznövényt adó olajfafélék családjának (Oleaceae) a tagja, az ide tartozó mintegy 45 faj lombhullató vagy örökzöld cserje vagy kis fa. A közönséges fagyal (Ligustrum vulgare) Európában él, de az összes többi Kelet- és Délkelet-Ázsiában és Ausztráliában. Csak Kínában 27 fagyal őshonos.

Tudományos nevük a közönséges fagyal latin köznyelvi elnevezéséből származik, jelentése „kötözésre, kosárfonásra alkalmas”. A közönséges fagyal hajlékony, szívós vesszőiből

emberemlékezet óta kosarakat, méhkasokat, seprőket kötöttek, sőt közönségesen kötnek mind a mai napig. A Nemzeti Botanikus Kertben, Vácrátóton mi is kötünk és használunk fagyalseprűket.

A fagyalok többsége az emberekre enyhén mérgező, ami a minden részükben jelen lévő glikozidoknak (ligusztrozid, oleuropein) tulajdonítható. A bogyók elfogyasztása után a mérgezés tünetei hányás, hasmenés, étvágycsökkenés, bélgyulladás, fejfájás lehetnek. A madarak ennek ellenére baj nélkül fogyasztják, jóllehet, csak amikor jobb híján ráfanyalodnak erre a nagyon keserű ízű eledelre. A kínai hagyományos gyógyászatban a fagyalok leveléből és kérgéből gyomor-fekély, emésztési problémák, torokfájás és bőrbetegségek kezelésére szolgáló szereket készítettek.

A viaszfagyal négycimpájú virágai a jellegzetes lila porzókkal

Termései télen is az ágakon maradnak

Bőségesen nyíló virágzatai

Eredeti termőhelyén elegyes erdőkben, patakpartokon, bozótosokban, görgeteges lejtőkön él, az északi tartományok kivételével Kína nagy részén, Tajvanon és Észak-Vietnamban 200-270 méter magasságban.

Felhasználása és termesztési igényei azonosak a kései fagyaléval. Nyírott sövénynek is kiválóan alkalmas, a légszennyeződést jól tűri. Kedvelt bonsainövény. Rendkívül bőséges virágzása és tavaszig az ágakon maradó termései értékes dísznövénnyé teszik. Az USA délkeleti államaiban nagy területeken kitudult, a termesztésben fajtái is vannak. Kérgéből a népi gyógyászatban lázcsillapítót készítenek.

A hosszúlevelű fagyal (*Ligustrum compactum*) nagy termetű cserje vagy akár 12 méter magasra megnövő, kisebb félörökzöld fa. Sima, hengeres hajtásai, vesszői fiatalon molyhos szőrösek vagy bársonyos tapintásúak. A keresztben átellenesen álló, ép szélű levelek tojásdad- vagy elliptikus-lándzsásak, 5-15 centiméter hosszúk, 3-6 centiméter szélesek. A levéllemez vékony, kopasz, hegyes vagy hosszan kihegyezett, válla ék alakú vagy lekerekített. A 9-15 érpár kissé kiemelkedő. Végálló, nagy bugavirágzata 7-20 × 7-16 (-24) centiméter nagyságú, kocsánya szögletes. Az illatos fehér virágok ülők, a négycimpájú, 3-5 milliméter hosszú párta tölcséresen forrt. A bogyótermések elliptikusak, kissé görbültek, ritkán kerekdedek, 7-10 milliméter hosszúk, kékesfeketék, feketék vagy liláskékek, hamvasak. Május-júniusban nyílik, augusztustól érnek a termései.

Eredeti élőhelye Nyugat-Kína (Jün-nan, Szecsuan, Kanszu, Hupej tartományok), Tibet, Nepál, Észak-India, ott hegyi lombos erdők cserjeszintjében, bozótos lejtőkön, szurdokokban, folyópartokon, völgyekben nő 600-3400 méter magasságban.

Mint nagyobb termetű bokor, vagy ha úgy neveljük, kisebb fa, kiválóan alkalmas szoliternek. Talajban nem válogat, a kémhatására nem érzékeny, jól tűri a szárazságot és az árnyékos fekvést is. Rágókártevők megtámadhatják, de a közönséges fagyalhoz képest gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes. Nálunk keményebb teleken (-15 °C alatt) fagykárt szenvedhet, de megfelelő metszés után könnyen regenerálódik.

Nagy, keskeny leveleinek és jókora, igen erős illatú virágzatainak köszön-

A hosszúlevelű fagyal virágzó bokra

A hosszúlevelű fagyal nagy, végálló bugavirágzata sokszor bőkol

Kérge a jellegzetes alakú paraszemölcsökkel

Érett termései lehúzzák az ágak végét

Kreatív palánta-értékesítés

Dél-Kaliforniában több kertészet kínál online vagy telefonos megrendelési lehetőségeket a személyes vásárlás helyett. Az ügyfelek az összekészített árut az üzlet parkolójában vehetik át, néhány faiskola pedig akár házhoz is szállít.

Olyan hetek után, amikor emberek ezrei váltak munkanélkülivé, és vállalkozások kerültek a csőd szélére, a növények világában kisebb csoda történt. Sokan fogtak bele zöldségeskertek telepítésébe, és a dél-kaliforniai faiskolák – amelyeket az állami és a helyi tisztviselők alapvető szolgáltatásnak tekintenek – kreatív módszereket találtak a kereslet kielégítésére, úgy, hogy közben a vásárlók és a személyzet is be tudják tartani a biztonságos távolságot a koronavírus miatt.

A Mid-Wilshire-ben, Miracle Mile közelében található, biotermékeket értékesítő „Két kutya kertészet” csak online megrendeléseket vesz föl, és olyan sokat kap belőlük, hogy alig győzik feldolgozni a munkatársak. Nagyjából 48 órát adnak a vevőknek, hogy elvigyék a megrendeléseiket. Naponta kb. 50 csomagot készítenek össze. Az árudában mindenki maszkot visel, és nem engedik be a vásárlókat, a megrendelt árut már nem segítik bepakolni az autóba, egyszerűen a járdán hagyják.

Az egyik riverside-i kertészetben, ahol zsákos földet és talajjavítókat is árusítanak, még bemehetnek a vásárlók, de ők nem dísznövényeket keresnek, hanem zöldséget a háztáji kiskertjeikbe. Az üzletben betartják az előírt távolságot, rendszerint csak elkéri a vevő bevásárlólistáját, összekészítik az árut, és kiviszik a parkolóig. Néhány árua mindössze két nap alatt tette online is elérhetővé a teljes kínálatát. Óriási munka volt, mert hatalmas az árukészletük. A megrendelt árut vagy a parkolóban hagyják, vagy öt mérföldön belül kiszállítják.

(Forrás: Floraldaily)

A fényeslevelű fagyal termései ágai

A fényeslevelű fagyal nagy, bőrnemű, örökzöld levelei

hetően első ránézésre nem tűnik fagyalnak. Ezek a tulajdonságok adják különleges megjelenését és díszítőértékét. Az európai kertészeti forgalomban nem gyakori, a nyugati faiskolákban is csak ritkán kapható. Gyűjteményes kertekben mindenfelé találkozhatunk vele, különösen szép, természetes példányai vannak a felvidéki Malonyai Arborétum (ma Mlynany) kelet-ázsiai kert részében.

Az enyhébb éghajlatú területeken világsszerte elterjedten ültetett, kelet-ázsiai származású fényeslevelű fagyal (*Ligustrum lucidum*) és a japán fagyal (*Ligustrum japonicum*) éghajlati okok miatt nálunk sosem épül be a kertkultúrába, bár védettebb helyeken megmaradnak sokfelé az országban. Mindkettő utcafásításra kiválóan alkalmas, kerekded kis koronájú, sötétzöld lombú örökzöld fa. Előbbi Kína nagy részén elterjedt és a természetben 20 méter magasra is megnő, az utóbbi Japánban és Koreában honos, kisebb termetű (6-10 m). A fényeslevelű fagyal levelei nagyok (10-15 cm), a japán fagyaléi kisebbek (5-10 cm), virágait mindkettő bőségesen hozza nagy, végálló bugákban.

Az itt bemutatott fagyalok egyelőre nincsenek hazai faiskolai forgalomban, de a kései fagyal az Európai Unióban belül minden nehézség nélkül sokfelé beszerezhető, a hosszúlevelű fagyal kevésbé. Mindhárom faj jól érzi magát a Nemzeti Botanikus Kertben, Vácrátóton.

Kósa Géza

Könnyen szaporíthatók

A fagyalok könnyen szaporíthatók. Magvetéskor legjobb érés után ősszel rögtön kimosni a bogyókból a magokat. Azonnal, vagy elrétegezve tavasszal vethetők. Nagy a csírázási arány, de gyakran fellép a palántadőlés kelés után. A terméshússal együtt megszáradó magok hosszan elfekhetnek. Valamennyi fagyal és a fajtáik is igen jó gyökerezési százalékkal szaporíthatók a szokásos zöld- és fásdugványozási módszerekkel. A magoncok, a csemeték és a kifejlett növények is jól tűrik az átültetést.

A szakértő válaszol

Mi a teendő, ha a gazdálkodó a koronavírus-járvány miatt nem tudja határidőben befizetni a kötelezettségeit?

A kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel, ha az adózók a járvány-, illetve a veszélyhelyzet gazdasági következményei miatt – önhibájukon kívül – nem tudnak eleget tenni fizetési kötelezettségeiknek, fizetési kedvezmény (fizetési halasztás, részletekben történő megfizetés, mérséklés, illetve elengedés) iránti kérelmet nyújthatnak be a NAV-hoz.

A kérelem benyújtható papíralapon vagy elektronikusan, a FAM01 nyomtatványon. A papíralapú kérelmet is célszerű a NAV által rendszeresített nyomtatványon benyújtani.

A benyújtás feltételeiről és módjáról a NAV honlapján, „Segítség rendkívüli helyzetben (Covid-19)” rovatban közzétett tájékoztatókban részletes információk találhatók.

Ha a vállalkozások a veszélyhelyzet miatt nem tudják időben teljesíteni a kötelezettségeiket, kiesnek-e a köztartozásmentes adózói adatbázisból (KOMA) vagy a megbízható adózók köréből?

Az adózói minősítés negyedévenként történik, ha az adózó a tartozást az előírt határidőig rendezi, vagy addig az időpontig megkapja a NAV által engedélyezett és véglegessé vált, részletfizetést vagy fizetési halasztást engedélyező határozatot, akkor – az egyéb feltételek fennállása esetén – továbbra is szerepelhet a KOMA-ban, valamint továbbra is megbízható adózónak minősülhet.

A megbízható adózó évenként egy alkalommal 12 havi pótlékmentes fizetési könnyítést kérhet a FAG01 nyomtatványon, ha a kérelem elbírálása időpontjában a nettó adótartozása nem haladja meg a 1,5 millió forintot.

Mi a teendője annak az egyéni vállalkozónak, aki maga is karanténba került, hogyan teljesítheti az adókötelezettségeit?

Ha az egyéni vállalkozó karanténban van, és emiatt nem tudja benyújtani a bevallását, akkor azt meghatalmazottja is beadhatja.

Lehetősége van arra is, hogy a bevallási határidő elmulasztása esetén a mulasztásról való tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követő tizenöt na-

pon belül, a bevallás pótlásával egyidejűleg igazolási kérelmet terjesszen elő. A kérelmet elektronikus azonosítást követően elektronikusan kell benyújtani.

Hogyan kérhetek fizetési kedvezményt, ha a fizetési nehézség a járványügyi helyzet miatt alakult ki?

Fizetési kedvezmény iránti kérelmet az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett jogi személy és egyéb szervezet a FAG01, az egyéni vállalkozók pedig a FAM01 űrlapon terjeszthet elő. Az elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett adózóknak is van lehetőségük arra, hogy az űrlapokon az Ügyfélkapun keresztül, elektronikusan küldjék be a kérelmüket, vagy dönthetnek a papíralapú előterjesztés mellett is, levélformában vagy a NAV internetes honlapján elérhető adatlap kitöltésével.

Azt, hogy a fizetési nehézség a járványügyi helyzet miatt alakult ki, bizonyítja egyrészt a tartozás keletkezésének időpontja, másrészt a veszélyhelyzet elrendelését megelőző és követő gazdálkodási adatok összehasonlítása.

Ha egy vállalkozás a járvány alatt teljesen fizetéseképtelenné válik, jogosult lesz-e valamilyen kedvezményre, élhet-e méltányossági kérelemmel?

Az egyéni vállalkozó, jogi személy vagy egyéb szervezet kérelmére a bírság- vagy pótléktartozás mérsékelhető, ha annak megfizetése ellehetetlenítené gazdálkodási tevékenységét. Tehát a mérséklés akkor engedélyezhető, ha a racionális gazdálkodási körülmények ezáltal helyreállíthatók. Nincs lehetőség viszont a tőke-, illetve adótartozás mérséklésére, továbbá nincs helye a mérséklésnek, ha a gazdálkodási tevékenység már ellehetetlenült.

Ha a vállalkozás átmeneti fizetési nehézséggel küzd, akkor kérhet fizetési halasztást, illetve akár azt is, hogy a halasztást követően részletekben tegyen eleget fizetési kötelezettségének.

Ha a gazdálkodó szervezet átmeneti fizetési nehézséggel küzd és más hitelezőknek is tartozik, gazdasági helyzetét tekintve pedig van reális esélye annak, hogy idővel gazdálkodását rendbe tudja hozni és tovább működhet, indokolt lehet csődvédelmet kérnie. A csődeljárás

célja, hogy az adós cég a hitelezőivel egyezséget kötve elkerülje a fizetéseképtelenséget, és tovább működjön. A csődeljárás elrendelése iránti kérelem benyújtásával már ideiglenes moratórium, azaz fizetési haladék illeti meg a gazdálkodó szervezetet, vele szemben végrehajtás nem indítható. Lényeges, hogy a fizetési haladék bizonyos kifizetések alól nem mentesít. A NAV viszonylatában ilyen a kifizetett munkabérek terhelő adó és járulék, valamint az áfa, a jövedéki adó és a termékadj. A fizetési haladékkal nem érintett, a NAV által végrehajtás alá vont tartozásokra végrehajtási eljárás felfüggesztését lehet kérni.

Mi a fizetési kedvezmény kérelmezésének menete, illetve kérhető-e a 10 ezer forint eljárási illeték elengedése?

Fizetési kedvezmény iránti kérelmet az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezetek a FAG01, az egyéni vállalkozók pedig a FAM01 űrlapon terjeszthetnek elő.

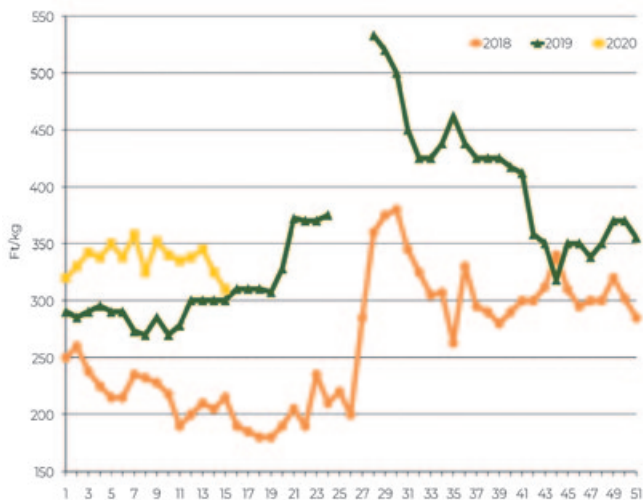
A jelenleg hatályos jogszabály alapján költségmentesség – így illetékmentesség – kizárólag természetes személy kérelmére engedélyezhető.

Ha a járványügyi helyzet miatt az adózó nem tudja tovább teljesíteni a folyamatban lévő részletfizetését, vonatkozik-e rá a kormány által kihirdetett moratórium, illetve kérhető-e újabb kedvezmény?

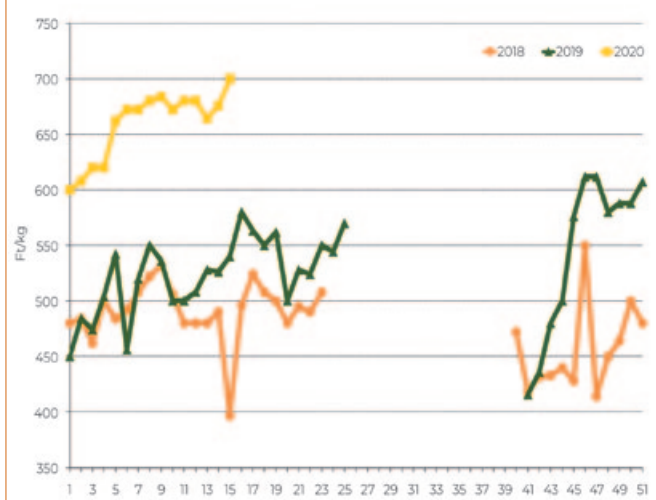
A kormány által kihirdetett moratórium nem vonatkozik az adó- és köztartozásokra engedélyezett fizetési könnyítésekre. A NAV azonban figyelembe veszi, ha a járvány miatt nehéz helyzetbe került adózó a folyamatban lévő és a veszélyhelyzet kihirdetéséig egyébként teljesített részletfizetését nem tudja tovább fizetni. Ebben az esetben újabb fizetési kedvezményi kérelemmel fordulhat a NAV-hoz, amiben a még fennálló hátralékára pótlékmentes fizetési halasztást kérhet, de kérheti azt is, hogy a halasztást követően részletekben fizethesse meg a tartozását. A kérelmet a már említett FAG01, illetve FAM01 űrlapon kell előterjeszteni.

Krenovszkyné Lovász Andrea
(reg. okl. adószakértő)

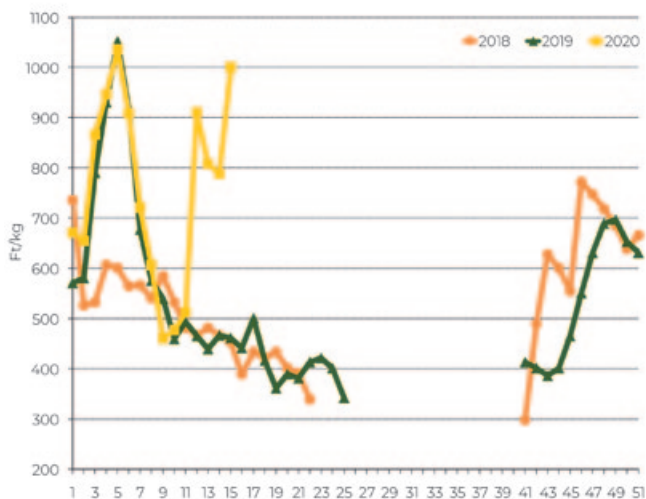
A zeller heti termelői átlagára
a Budapesti Nagyban Piacon

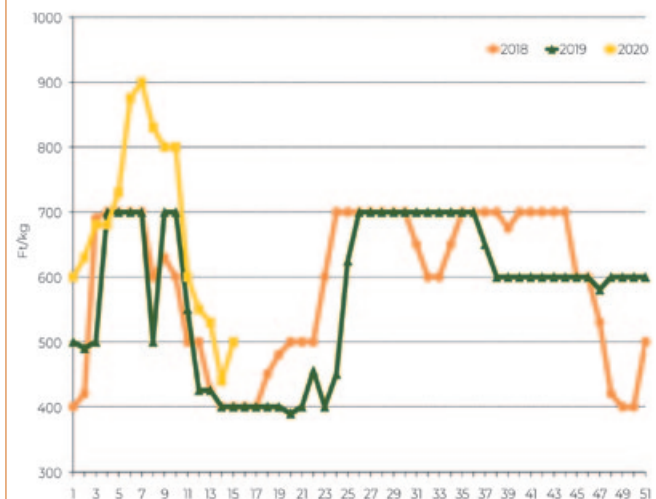
Az importból származó Bosc kobak körte
heti átlagára a Budapesti Nagyban Piacon

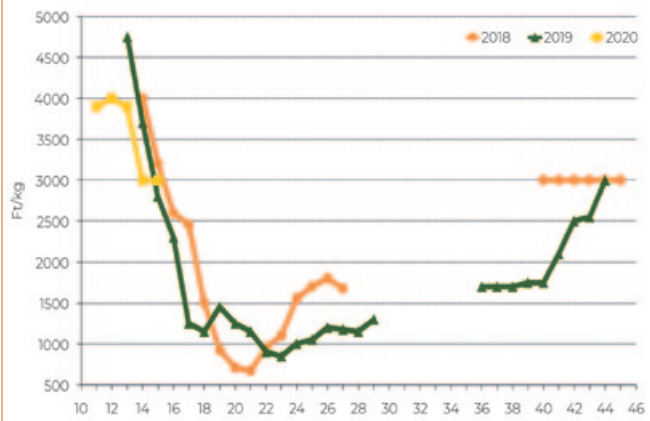
A cukkini heti termelői átlagára
a Budapesti Nagyban Piacon

A spenót heti termelői átlagára
a Budapesti Nagyban Piacon

A szamóca heti termelői átlagára
a Budapesti Nagyban Piacon

A sóska heti termelői átlagára
a Budapesti Nagyban Piacon

www.gyumolcsfaiskola.hu
+36-30-974-8847

**NARUTO F1:
KARFIOL VETŐMAG**
+36 30 791 4720

**Csepegtető
és szórófejes öntözés,
automata tápoldatozás,
klímaszabályzás**
www.ontozesikatalogus.hu
www.toesontozes.hu
+36-62-211-497

www.foliahaz.hu
+36-76-411-168

**HIRDESSZEN
A KERTÉSZET
ÉS SZŐLÉSZETBEN!**

Hirdetésfelvétel:
Kiss Jánosné
E-mail: titkarsag@kerteszetesszolaszet.hu
Telefon: 06-1-273-2290

Tankönyv az iskolakertekről

Új technikatan könyvből tanulhatnak szep-tembertől az általános iskolás diákok. Fontos, hogy az iskolások megtapasztalják a kétkézi munkát, ismerjék meg az öngondoskodás, mint a befőzés, a varrás vagy a veteményezés alapvető elemeit – mondta *Halbritter András Albert* egyetemi docens, a Széchenyi István Egyetem oktatója, aki *Fodorné Magyar Ágnes* debreceni tanárral együtt vett részt a könyv Iskolakertek moduljának kidolgozásában. Mint kifejtette, a világjárvány okozta kihívások alátámasztják sokak meglátását, miszerint az iskolakertekben és a technikaórákon megszerezhető tudás egy ehhez hasonló világjárvány vagy válság esetén nemzetsbiztonsági kérdés is. Az iskolakert-mozgalom a reneszánszát éli: a tantervekben is előtérbe került a fenntarthatóság és a környezeti nevelés, annak segítségével a természet iránti érzelmi elköteleződés, gondoskodó magatartás alakulhat ki. Sok a csoportmunka, és az iskolakert különösen jó lehetőségeket ad olyan társas készségek fejlesztésére, mint az együttműködés vagy a közös tervezés.

A győri Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskolában a magashágások elkészítését is megmutatták a diákoknak

A magyarországi iskolakert-hálózatot három iskolakert-vezető és az Iskolakertekért Alapítvány fogja össze, ez utóbbi a távoktatás idején abban kínál segítséget, hogy a kis kertészek ne maradjanak feladatok nélkül. Honlapjukon házi feladat-ötletekkel segítik a szülőket és a pedagógusokat az iskolakertek fenntartásában. Online ötlettárunkban – a Kertészek és Kertbarátok Győr Városi Egyesülete praktikai mentén – tanácsokat adnak az eddig szépen felépített és gondozott iskolakertek fenntartásához, műveléséhez.

Fizessen elő most!

Pegasus – A lovasok lapja
A Magyar Lovassport Szövetség kiadványa

Olvassa be a QR kódot és fizessen elő kényelmesen, online!

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Tel: 06-1-470-0411, fax: 06-1-470-0410
E-mail: dehany.arpad@magyarmezogazdasag.hu
Web: www.magyarmezogazdasag.hu

Megrendelőlap

Megrendelem a **Pegasus - A lovasok lapja**

című havilapotpéldányban az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Megrendelő címe:

Számlázási név:

Számlázási cím:

Időtartam: ☐ 1 évre ~~8 340 Ft~~ **7 080 Ft**

Fizetés módja: ☐ csekk

☐ átutalás

aláírás

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2. címre, vagy a hírportálunkon a <http://magyarmezogazdasag.hu/lapcsoport> weboldalon, valamint előfizethető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, a www.posta.hu webshopban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>), e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen, és telefonon a 06-1-767-8262 számon. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozásakor a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

DAGONIS® korai ajánlat!

Teljeskörű védelem lisztharmat és varasodás ellen almában és körtében

Vásároljon legalább 5 liter Dagonis®-t és kérje a 10%-os kedvezményt kereskedőjénél!

Részletek a www.defenso.hu-n!

Most

10% kedvezmény

április 30-ig!*

A DEFENSO a BASF Magyarország hivatalos szolgáltatója.

 BASF Mezőgazdasági megoldások

* A hirdetés nem minősül ajánlattételnek.
Adja le megrendelését kereskedő partnereinknél
2020. április 30-ig, így akár 10%-os kedvezményt is
elérhet a szezonbeli listaárhoz képest.
A növényvédő szereket biztonságosan kell használni.
Használat előtt mindig olvassa el a címkét és
a használati útmutatót!
A Dagonis® II-es forgalmi kategóriás termék.

BASF
We create chemistry

DEFENSO
MEGELŐZÉS ÉS VÉDELEM

BÁBOLNAI
GAZDANAPOK

2020. szeptember 10-12.

ÚJRA SZÍNRE LÉPNEK A GÉPEK!

Házigazda:

Szervező:

babolnagazdanapok.hu